

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Tractatus III. De Deo prout scibili intuitivè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

TRACTATUS III.

De Deo prout scibili intuitivè.

Off Tractatum de Deo sciente, subnectimus Tractatum de Deo scibili intuitivè; proximè enim se consequuntur sciens & scibile. Sed si non attendetur ad commoditatem Auditorum possit bene hic Tractatus post Trinitatem etiam rejici, cum esse Deum Trinum, perferat quodammodo Deum in ordine ad se, noscibilem autem esse intuitivè à creatura, est perfectio relativa ad extra. Sit

DISPUTATIO VI.

De Possibilitate, & Principiis

Visionis.

Duas partes habebit disputatio, ut titulus ostendit. Sit

QUÆSTIO I.

An sit possibilis Dei Visio?

Attingemus in primis primum Visionis prædicatum possibilitatem. Sit

DIFFICULTAS I.

An possit demonstrari impossibilitas, vel possibilitas Visionis?

dicendum 1. Quod visionis impossibilitas demonstrari non possit.

PROBATUR 1. Quia oppositum fidei demonstrari non potest, fides autem docet dari visionem.

PROBATUR 2. Quia nulla talis implicantia asserri potest.

PROBATUR 3. Quia ex genere suo non repugnat cognoscere Deum, aliàs nec demonstrare, nec negare illum possemus; si non est cognoscibilis. Item, non repugnat notitia Dei ex genere suo intuitiva: Aliàs nec Deus seipsum nosceret intuitivè; nec repugnat hæc duo conjungi in creatura; cur enim? Ergo possibilis est notitia intuitiva Dei in creatura.

Objicitur 1. Illa visio creata, & esset infinita, & non esset: Non esset quidem, ut omnes concedunt; esset autem infinita; quia visio & notitia, eo est perfectior, quod objectum est perfectius: Ergo si objectum sit infinitè perfectum, visio erit infinitè perfecta: Sed Deus est ob-

jectum infinitè perfectum; Ergo ejus visio, erit infinitè perfecta.

In solutione hujus argumenti laborant ingenia, & plurimi recurrunt ad hoc, quod objecti perfectioris non arithmetice, sed geometricè notitia sit perfectior. Sed quia hanc responsionem refuto in materia de peccatis circa infinitatem peccati, nec in præsentia illam usurpo.

Hinc

RESPONDETUR. Quod objectum est perfectius, eo cognitionem esse perfectiorem extrinsecè, & terminativè, sed non esse perfectiorem specificatione intrinsecà & entitativa. Explicatur distinctio. In omni actione quædam est specificatio intrinseca, quædam extrinseca: Intrinseca effectivè desumitur à principio productivo; nam cum specificatio rei sit entitas rei, sicut ipsa entitas rei desumitur à productivo, ita & specificatio desumitur effectivè à productivo; formaliter autem desumitur ab ipsis prædicatis rei, cum specificatio non distinguatur realiter à specificato. Alia est specificatio extrinseca, & hæc habetur ab objecto: Porro, quod objectum est perfectius, eo extrinsecè & terminativè notitia est perfectior, sed non est necesse, esse perfectiorem intrinsecè: quia aliàs opinio & error de Angelo, esset melior, demonstratione quadraturæ circuli, quia Angelus, est quid perfectius quadraturâ. Quod si quod perfectius est objectum, sufficit ut non nisi terminativè sit perfectior notitia, sufficiet etiam ut visio Dei præ aliis notitiis, sit infinita terminativè, licet non

P 2

infini-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. 2.
VI

infinita entitativè. Quamvis autem concedendum sit, quòd actus specificentur ab ordine intrinseco sibi ad objecta, quia tamen hic ipse ordo, dicitur aliquid extrinsecum, hoc est objectum, & aliquid intrinsecum, nempe ipsa rei prædicata, fiet ut si ipsius actionis prædicata, non involvant infinitatem, nec ordo intrinsecus involvat, nisi fortè infinitatem extrinsecam.

INSTABIS. Positio infiniti, arguit perfectionem infinitam; Ergo & cognitio objecti infiniti, arguet perfectionem infinitam; quia modus tendendi per effectum non est ita nobilis, quàm modus tendendi per notitiam, & sic perfectius est noscere calamum, quàm producere.

RESPONDETUR. Quidquid sit de Ant. Negatur Conseq. quia ad hoc ut ponatur effectus, debet ille in causa, vel formaliter, vel eminenter contineri, consequenter nec excedet perfectione causam; non est autem necesse, ut cognitio contineat entitativè perfectionem objecti; aliàs nec nos possemus cognoscere unquam Deum, nec videre hominem, fidelis canis. Porro producere & noscere, habent se sicut excedens & excessum; nam ordine quidem, noscere, est quid excellentius; ceterum si virtus causandi, & virtus noscendi comparentur ad objecta, non habent æqualitatem; quia effectus nobilitate non superat causam, cum objectum, nobilitate, superativum possit esse notitiæ.

OBJICITUR 2. Visio illa non potest fieri, nisi creatura rationalis ad id elevetur; non potest autem elevari, quia ad nihil elevari potest potentia, quod est extra illius objectum; Deus autem est extra objectum visivæ nostratis; quia naturaliter Deum videre non possumus.

RESPONDETUR. Quòd nihil elevari potest extra suam sphaeram, & objectum potentia obedientialis, licet possit elevari extra suam sphaeram, & objectum potentia suæ naturalis; toties autem aliquid elevatur non extra sphaeram potentia suæ obedientialis, quoties elevatur ad actum, qui ordine quidem distinctus est, licet similes alius ordinis, illa eadem potentia, in suo genere, producat; atque ita quia producit noster intellectus aliquas intuitivas intellectiones, & quia noscit ipsum etiam Deum, bene poterit elevari ad notitiam intuitivam Dei. Ex eo tamen non sequitur Deum esse objectum naturale intellectus creati, si ly naturale, sumatur pro viribus naturalibus attingibile; licet sit naturale, hoc est, à principio tali noscibile, quòd similes actiones qualis est visio, in suo ordine producat.

OBJICITUR 3. Oculus corporeus non potest elevari ad videndum Deum, nec creatura quævis ad comprehensionem; Ergo nec ad visionem.

RESPONDEBITUR infra huic argumento. PP. autem qui oppositum videntur sensisse; ab

aliquibus, ut à Vasq. dicuntur fuisse in opposita sententia, sed ante definitionem Ecclesiæ.

Alii dicunt intelligendos de visione comprehensiva, vel de visione corporali, vel de visione in hac vita per ordinem ad potentiam ordinariam.

DICENDUM 2. *Visionis possibilitatem demonstrari non posse, seclusa revelatione.*

PROBATUR, quia nulla talis demonstratio adferri potest, & cum sit supernaturalis, non habet ullam sui causam naturalem, nec effectum naturalem, ex quibus duobus, deberet confici demonstratio; causas autem & effectus supernaturales, naturali lumine, non attingimus demonstrando.

OBJICIT 1. Quiros d. 23. Licet hanc rationem non appellet demonstrationem. Natura rationalis est capax veræ beatitudinis; hæc autem non stat nisi in visione Dei; beatitudo enim talis in nullo bono finito consistit; sed in infinito; seclusa autem visione nostra beatitudo staret non nisi in cognitione Dei in creaturis, adeoque staret in bono non infinito.

RESPONDETUR. Habitâ sola demonstratione de Deitate, & ejus perfectione consisteret beatitudo nostra in aliquo infinito terminative; neque enim beatitudo formalis stat in infinita entitate notitiæ. Et licet notitia Dei in creaturis sit finita ratione medii; non tamen ratione objecti æterni, estque finita ratione præmissarum, sed non ratione subiecti conclusionis; & quid si una perfectio Dei, per aliam demonstraretur?

OBJICITUR 2. Demonstrabile esse, Deum posse agere supernaturalia, demonstrabile item est, quòd qui potest in aliquo genere circa aliquod objectum inferius, potest & superius; Ergo cum noscat Deum naturali cognitione creatura rationalis, poterit illum etiam videre.

RESPONDETUR ex multis principiis, hoc Arg. non esse demonstrativum: Nam in primis, non potest positiva ratione demonstrari, Deum posse agere supernaturalia, sed non nisi principio negativo. Non implicat; qui medius terminus nihil demonstrat. Rursus, quando potest elici actus imperfectus, potest elici & perfectior, si non implicet; tu autem positive non probas, quòd non implicet intuitiva Dei visio. Rursus tunc solum quando possumus imperfectius, potest fieri & perfectius, quando imperfectius, est via ad perfectius. Et ita, qui potest dicere A. & B. potest dicere & BA. Ceterum si portare possit aliquis quinque, non sequitur quòd possit portare centum.

Idem principium aliter proponit Scotus. Perfectio quæ convenit potentia inferiori, convenit & superiori intra idem genus; Ergo cum potentiis inferioribus conveniat intueri, conveniet & intellectui, adeoque conveniet intueri Deum.

RESPON-

RESPONDETUR, Arg. multum probare; Probaret enim, quod creatura naturaliter possit videre Deum, cum idem conveniat potentiis inferioribus. Deinde cur non poterit intellectus esse contentus intuitiva in aliis materiis non excedentibus, modo essendi & modo ordinis; absolute autem loquendo assumptum principium non convincit, quia habitus fidei est potentia superior intellectu, idque multo magis si intellectus est potentia distincta realiter; & tamen intellectus habet vim noscendi evidenter, non habet autem fides. Intellectus item, est superior potentia auditiva, nec tamen percipit sonum sub ratione soni, sed sub ratione veri; ad maximum ergo vera est illa propositio, si negata illa perfectione in potentia superiori, sequeretur hoc ipso, illam dejici ad statum inferioris.

OBJICITUR 3. ex S. Thom. hic q. 12. a. 1. in corpore; cuius discursus, prima pars in hoc stat; *ultima hominis beatitudo in altissima eius operatione consistit*; Hæc autem operatio est in visione Dei.

RESPONDETUR S. Thom. assumere hoc principium, ut congruentiam petitam ex fide; Unde concludendo ait, *quod est alienum a fide*. Ex certis consistit nostra beatitudo in perfectissima operatione possibili; tu autem non demonstras esse possibilem creaturæ intuitivam Dei.

Secunda pars mediæ termini in hoc est; Quia *scilicet inest hominis naturale desiderium cognoscendo causam cum intuetur effectum*, consequenter agnoscens creaturas esse effectum Dei, desiderabit videre ipsum Deum.

RESPONDETUR. Inesse homini desiderium noscendi causam notitiā sibi possibili; tu verò non probas visionem Dei esse possibilem; vel tunc volumus videre causam, quando videmus ipsum effectum in ratione effectus; nos autem intuitivè effectum productum à Deo, in ratione producti à Deo non noscimus; licet noscamus per demonstrationem abstractivam, quod Deus sit causa creaturarum. Denique, tunc viso effectui appetimus videre causam, quando sensus notitiam perficiuntur visione effectuum, ita peracuerentur visione causæ.

Idem principium sic aliter proponitur. Possimus Deum cognoscere abstractivè; Ergo possimus etiam intuitivè.

RESPONSUM supra negando Conf. præcipue si sit impossibilis intuitiva; cuius tu possibilitatem non demonstras: Et sicut ex dicto antecedente, non tenet consequentia ad probandum possibilem esse nobis comprehensionem; ita nec tenebit in præsentem.

Idem principium proponitur ulterius. Impossibile est appetitum universalem fraudari; omnes autem homines appetunt visionem Dei.

RESPONDETUR. Schola Epicuri, Mah-

metis, idololatrarum, nescientium demonstrationem immortalitatis animæ Philosophorum, id non appetiit. Sed posito etiam quod assumitur, dici posset: Non absoluto & efficaci appetitu, sed non nisi conditionato id appeti.

ADDIT bene Arriaga. Quod appetitus non regatur per objecta prout sunt à parte rei, sed prout proponuntur ab intellectu, vel phantasia, ergo ex eo quod appetitus id appetat, non potest inferri id jam esse possibile; intellectus enim pro sua parte errare potest, ut erravit Jovi deitatem tribuens.

OBJICITUR 4. Deus continetur sub objecto adæquato intellectus, hoc est, Ente; Ergo potest intuitivè videri.

RESPONDETUR. Argumento multum probari; probaret enim posse; à nobis etiam comprehendere Deum. Addo nec Angelus potest id demonstrare, quia quamvis comprehendat nostram potentiam obedientialem, & elevabilitatem ad supernaturalia, comprehendit illam secundum id, quod dicit in recto; hoc est secundum quod dicit naturam humanam; sed non comprehendit ratione terminorum, & connotatorum elevationis, nisi fortè confusè; alias deberet comprehendere ipsummet Deum, qui est terminus, ad quem elevamur.

OBJICITUR 5. Ex Lugo in manuscriptis apud Quiros. Omne objectum potest terminare cognitionem intuitivam inadæquatam, ergo & Deus; sed Deus se non potest intuitivè inadæquatè noscere; Ergo sola creatura ita illum noscet.

RESPONDETUR. Majorem non demonstrari, sed probari sola inductione, quæ procedit non nisi de rebus creatis.

NOTO ad solvendas alias objectiones. Quamvis ad videndum Deum non requiratur actus infinitus, nihilominus inde non demonstratur possibilitas visionis? Quia nec demonstratur possibilitas visionis viribus naturæ: Quamvis autem visio sit quid finitum, nihil obest: Nam spoliare materiam quantitate, non requirit vires infinitas; & tamen hoc non competit creaturæ. Quod si recurratur ad elevationem? Recurratur ad principium. Non implicat. Concedi etiam potest, quod si detur infinita albedo, illa possit videri ab oculo, qui de facto datur; inde tamen non sequitur posse etiam nos intuitivè videre Deum; quia de facto gradus albedinis videmus intuitivè, nullam autem perfectionem Dei videmus intuitivè.

DIFFICULTAS II.

An possibilis sit Visio Dei in entitate materialis?

UNIVERSALITER pono titulum, ut procedat de potentia materiali noscitiva, & non de solo oculo corporeo: Quæ in difficultate, certum

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI

tum est, quod impossibilis sit visio, siue a potentia materiali, quacunque, siue producta ab oculo corporeo, quæ attingat Deum, & tamen sit sensatio: Et esset enim sensatio, & non esset; esset ut supponitur, non esset autem, quia sensatio, est ejus quod sentitur; Deus autem, utpote incorporeus, non potest esse quid sensibile. Dicere autem quod non hoc sit, quod assumitur, sensatio; est non accipere sensationem propriè, ut hic de illa.

Sed poteritne dari potentia materialis productiva notitiæ in entitate spiritualis, quæ mediante, noscat objectum spirituale? Communiter impossibilitas talis potentie materialis agnoscitur; quia effectus & actio non potest esse nobilior suâ causâ; spirituale autem, est quid nobilior materiali. Sed si quis diceret, hunc defectum aliunde suppleri, agrè convinceretur.

In præsentia de hoc maximè quæretur; An sit possibilis potentia materialis, quæ producat notitiam in entitate materiale, & nihilominus attingentem spiritualia; ita ut potentie illius objectum conflatur ex materiali & spirituali; sicut etiam constat in noscitivis spiritualibus, & sicut objectum adæquatum sensus communis, est conflatum ex objectis sensuum particularium.

Punctum Difficultatis I.

tis I.

Examinantur Implicantie contra possibilitatem notitiæ materialis attractivæ spiritualium.

I. **IMPLICANTIA** est. Implicat potentiam ferri extra suum objectum; at res spirituales sunt extra objectum potentie corporeæ. Ergo.

RESPONDETUR. Negando Minorem.

Idem principium sic proponit amicus d. 9. f. 5. Potentia cognitiva, debet habere formalem proportionem cum actu cognitionis, eoque mediante cum objecto cognoscibili in eodem genere proximo vitæ; sed potentia materialis, non habet formalem proportionem cum actu cognitionis, eoque mediante, cum objecto spirituali; Ergo objectum spirituale, noscere non poterit.

RESPONDETUR. Inter notitiam materialem & objectum spirituale non esse proportionem in ratione entis, sed nego quod implicet proportio in ratione cognoscitivi & cognoscibilis: Ita inter Deum infinitum, & Angelum finitum non est proportio in ratione entis, est in ratione noscitivi.

INSTAT amicus. Potentia cognitiva non est tantum productiva, & receptiva cognitionis, sed etiam perceptiva objecti, mediâ notitiâ rei; hoc autem non potest fieri absque formali

proportionem in eodem genere proximo vitæ, cum ipsa cognitione; imago enim non confert suum effectum formalem representandi imaginatum, nisi subiecto idoneo, & proportionato; ut patet de visione, quæ posita in lapide, non reddit eum videntem: Sed res spirituales non possunt representari nisi per intellectionem; non enim datur sensatio spiritus.

RESPONDETUR. Non implicare ut res spiritualis representetur per intellectionem non spiritualement, sed materialement; quam, si vis cum aliquo abusu loqui, voca sensationem ratione principii, hoc est procedentem à principio materiali, licet non sit sensatio terminativè, cum non attingat sensibile. Quamvis autem concedamus per actum vegetandi quæ talem, non posse quidpiam nosci, quia cum actus vegetandi non sit de linea noscendi, quomodo noscet? Sed cum ex una parte possit esse cognitio materialis de linea noscendi; ex alia parte, non implicat contradictionem, ut attingat spirituale, benè illud attingere poterit.

Idem principium proposuit sic pie memorie meus in Theologia Magister, P. Wenceslaus Darovvski. Si potentia sensitiva posset percipere objectum spirituale, perciperet illud vel principiatâ à se sensatione, vel principiatâ à se intellectione: Neque enim quidquam medium cogitari potest: Sed non percipit primo modo, alias objectum spirituale sentiretur; quia id cuius est sensatio tanquam objecti, necessariò sentitur; res autem spiritualis utpote immaterialis, sentiri non potest. Secunda pars prob. Potentia sensitiva dicit necessariò ordinem ad sensibile tanquam ad terminum adæquatum, sicut scientia necessariò est ad scibile tanquam ad terminum adæquatum; & tamen tunc illius potentie, non esset terminus adæquatus sensibile; diceret enim ordinem, & ad sensibile, & ad intelligibile. Hanc ipsam partem sic aliter probabat, impossibile est, ut actus vitalis tribuat denominationem cognoscentis, nisi principio connaturaliter effectivo, vel saltem receptivo, ut scitur ex Anim. sed impossibile est potentiam sensitivam esse connaturale effectivum, & susceptivum cognitionis rei spiritualis; hoc ipso enim non esset jam illa potentia sensitiva; quia si brutum connaturaliter efficeret, & reciperet discursum, hoc ipso non esset brutum.

RESPONDERI potest, huic implicantie ceteroqui bene propositæ, pluribus modis. Nam in primis abusive potest vocari illa notitia sensatio, ut dixi, non ratione termini & objecti, sed ratione principii materialis; distingui autem debere formalitates petibiles ab objecto, à formalitatibus petibilibus ex principio, consentiunt omnes. Et ita aliqui modalitatem quam pro dispositione agnoscunt, dicunt esse entitativè accidentalem, terminativè substantialem. Rursus dici potest, illam notitiam esse intellectionem.

tionem, non quidem in entitate spiritualem, sed materiale, intellectionem tamen. Evidens autem quaestiones de voce posset universiter negari Major, assignarique notitia materialis, quae non implicat: quae notitia esset in hoc similis sensationi; quia non haberet esse spirituale, difformis autem sensationi, quia cognosceret spirituale. Rursus in hoc conformis esset cognitioni spirituali; quia cognosceret spiritualis; difformis autem quia esset in entitate materialis.

Addi posset, quod sicut non recte, nec adaequate dividitur substantia in sensitivam, & spiritalem; datur enim medium non sensitivum, qualis est Lapis; Sic nec recte dividitur cognitio in sensitivam ac spiritalem; non implicat enim illa media; quamvis recte dividatur in materiale, & spiritalem; sicut & ipsum Ens, recte dividitur in materiale & spirituale. Tamen pro praesenti ordine, nullae dantur notitiae, nisi sensitivae & spirituales. Quod autem assumit, illam potentiam materiale pro objecto adaequato debere respicere non nisi materiale, id non convincit; cur enim adaequatum ejus objectum non poterit consistere ex spirituali & materiale quod supra explicatum est. Illud autem quod assumitur: Adaequatum objectum scientiae est scibile, pro praesenti non convincit. Tum quia multum probat, quia probat sensum commune non posse attingere objecta particularium sensuum; probat etiam, quod Deus & Angeli non cognoscant simul materiale & spirituale, sicut scientia non nisi scibile attingit. Tum, quia si ad non scibile extenderetur scientia, hoc ipso non esset scientia, non ostenditur autem quomodo hoc ipso, quod extenderetur potentia materialis possibilis ad objectum spirituale, si jam non futura materialis. Tum, quia non videtur consequentia hoc implicat, ergo & illud aliud implicat, nisi adferatur paritatis ratio. Quae adferuntur de bruto non convincunt nam potentia sensitiva, quae de facto datur principium talem notitiam, destrueretur illius essentia; cum enim essentialiter haec, quae de facto datur potentia materialis, sit non nisi sensibile percipit, hoc ipso, si spirituale perciperet, mutaretur illius essentia: idemque dic de brutis praesentibus. Sed si potentia materialis utrumque posset noscere, scilicet & spirituale & materiale, non mutaretur illius essentia; cum prolepticaliter dicat, potentiam attingendi utrumque, cujus tu impossibilitatem non probas. Et sicut mutaretur essentia oculi, si audiret; non mutaretur tamen essentia sensus communis, qui utrumque hoc facit, quia hoc est de ratione illius, ut non mutaretur potentia possibilis, si utrumque hoc perciperet, quamvis mutaretur potentia, quae de facto datur, si perciperet spirituale. An vero talis potentia dicenda esset virtus: est quaestio de voce?

2. IMPLICANTIA quâ utitur recentior Suar. in Animasticis. Si aliquis sensus v.g. oculus posset elevari ad videndum Deum, etiam oculus bruti posset elevari; nam oculus bruti est ejusdem perfectionis cum oculo humano, oculi autem humani per PP. non possunt elevari.

RESPONDETUR. In his principiis non concedi, quod de facto sit aliqua talis potentia, quae attingat spirituale: imò concessio quod esset de facto, negat adhuc fore elevabilem Arriaga ad visionem Dei, ob essentialem suam determinationem, non nisi ad videnda creata: Consequenter nec sequeretur posse oculum bruti elevari. Deinde hanc inelevabilitatem probat dictus recentior Suar. per solam auctoritatem, hic autem quaeritur implicantia per rationem. Quando autem infra inquirat, per quid distinguatur talis potentia à potentia spirituali. Respond. potest non objecto, sed entitate distinguenda; quis autem sit conceptus spiritualitatis: non est hujus loci inquirere, sed is erit, quem tenebit Suar. sufficienter esse distinctum ab objecto materiali ab objecto spirituali.

3. IMPLICANTIA est, quâ utitur Martinon. d. 7. Ad eam solvendam

NOTO 1. Quod immeritò assumat, quod quamvis non extraheretur oculus extra suam sphaeram, si elevaretur ad videndum indivisibile coloris replicatum, extrahendam tamen potentiam materiale à statu materialis, si attingeret objectum spirituale; de hoc enim quaeritur, praecipue possibilitate pure spectata.

NOTO 2. Quod lineamenta colorum, non possint esse expressiva germanè Dei, sed id rejici in id debet, quod scilicet illi colores affingant id Deo, quod non est in Deo; affingunt enim illi staturam, quantitatem, membra &c. quibus Deus caret. Jam autem illa species expressa materialis, non affingeret Deo quidquam horum. Imaginare v.g. crystallum, aut speculum chalybeum, in quorum utroque resplendet facies humana, quamvis in ratione Entis differant crystallum, & chalybs, totaque differentia erit non in eo quod proponunt, sed in modo Entitatis, quae proponit. Ita & in praesenti esset distinctio non in objecto, quod proponitur ab illis notitiis, sed in Entitate, ipsius modi proponendi.

NOTO 3. Quod reliqua argumenta Martin. impugnent potius potentiam obedientialem, de qua alibi.

Punctum Difficilis 2.

Proponuntur aliae Implicantiae.

QUARTA IMPLICANTIA est, quâ utitur Perez. Quia si hoc fieri posset, potuisset etiam corpus Christi in triduo elevari ad videndum

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
T. m. de Z.
D. VT
S

dendum Deum, & debuisset; nam Unioni hypostaticæ perfectio hæc deberetur, & corpus illud non fuisset mortuum, sed vivum, fuissetque illi Divinitas loco animæ, quod absurdum est.

RESPONDETUR. In istis principiis non admitti oculos, qui dantur elevari posse, nihil ergo applicari potest ad oculos Christi; sed pone hos etiam elevari potuisse; non sequetur debuisse jam elevari, quia non omnes elevabiles potentiarum materialium de facto in Christo, sunt elevatæ.

INSTAT idem. Actus vitæ corporeæ non habet in se formam universalem applicabilem omni objecto, & omni subiecto, intellectio habet formam tendendi in objectum universalem, applicabilem omni objecto, & omni subiecto. Ergo nullus actus potentiae corporeæ, est intellectio. Sed omnis visio Dei est intellectio; quia cum Deus eminenter sit omnia & per suam essentiam est perfecta intellectio, qui Deum videt, potest omnia cognoscere. Ergo nullus actus potentiae sensitivæ est visio Dei.

RESPONDERI potest. Concessurum libenter Arriaga, quod potentia materialis non sit elevabilis ad visionem Dei, eo quod id competat non nisi intellectio spirituali. Sed hoc concessio non sequitur quod implicet contradictionem potentia materialis applicabilis omni objecto, excepta ut prædictum est, visione Dei.

Quando autem dicit ex eo, actum vitæ corporeæ non esse formam universalem applicabilem cuicunque objecto, quia brutum non potest dicere, Ego; & si non potest dicere, Ego, non potest habere formam universalem applicabilem omni objecto & subiecto, idque ex eo, quia dicere Ego, est distinguere se ab omni alio, & qui dicit Ego, potest dicere non Ego, quodlibet autem est Ego, vel non Ego. Hinc qui non potest dicere Ego & non Ego, non potest habere formam applicabilem omni objecto, quia omne objectum, ut dictum est, vel est Ego, vel Non Ego. Porro bruta non possunt dicere Ego, quia Ego significat primam personam; bruta autem non habent personam; quia non sunt naturæ intellectuales individua substantia.

Sed neque id convincit: nam Ego, objectivè acceptum, falsum est, quod non nisi personam notet, sed quodcunque uniter subsistens. Et certè quis negaret quod brutum noscat seipsum experimentaliter, & fame urgente quomodo non dicit canis: Appeto cibum? Venaticus quomodo non dicit, Video feram? quæ omnia objectivum Ego important; & si possum dicere cani, ille, nec ille supponet pro persona, cur supponet semper pro persona Ego? ad alia solvenda.

NOTO. Quamvis potentia visiva noscat coloratum, auditiva sonum per hæcque definiantur, hoc non obstante, potest dari sensus communis, qui attingat objectum reliquorum sensuum, quamvis etiam in definitionem sensus

communis, ingrediatur suum objectum: sicutiam cur non poterit dari potentia materialis, noscens idem objectum cum intellectu, quamvis definitionem intellectus ingrediatur adhuc ratio objecti, salva diversitate definitionum ratione diversæ attingentiæ objecti in utroque.

QUINTA IMPLICANTIA est ex istis quæ sparsim adfert Quiros d. 21. *Primum est.* Non potest Deus palpari, vel olefieri. Ergo nec videri oculis corporeis.

RESPONDETUR. Nihil hic agi de visione Dei, sed de sola notitia materiali, versante circa objectum spirituale. *Secundum* quod adfert est, si semel potentia vitalis posset vagari extra suum objectum, posset etiam intellectus amare, plantæ sentire, res mortua ut lapis elevari ad videndum Deum; neque enim ista magis repugnant, quàm oculum vivere vitâ intellectivâ.

RESPONDETUR. Esse de non supponenti, quod tunc vagaretur potentia extra suum objectum; cum illius objectum inadæquatum, esset etiam Ens spirituale. Quod attinet ad Instantias, prima de intellectu roborat nostrum intentum: in sensu enim reali intellectus amat, licet non in sensu formali. Possibilis etiam oculus est, qui videat, & audiat, & vegetativum, quod simul sit sensitivum.

Decernitur, quid sit sentiendum.

ASSERO 1. Non esse adhuc deductam implicantiæ, ex principiis intrinsecis, quod sit impossibilis potentia materialis cognitione materiali attractiva objecti spiritualis. Ratio asserti est: Quia nulla talis implicantiæ allata est. Hoc assertum docuit etiam in recenti Quiros cit. n. 31. Porro, hoc assertum non ponit possibilitatem talis substantiæ, sed non nisi examinat rationes, iudiciumque de illis format.

ASSERO 2. Non esse etiam ullum argumentum pro possibilitate talis creaturæ: Quod enim? Immo retorqueri potest onus ostendendæ implicantiæ, sic. Non implicat contradictionem nexus essentialis inter potentiam materialem, & objectum non nisi materiale, & cum adhuc pro opposito nempe pro impossibilitate talis potentiae stet sententia communis, illa defendi debet.

ASSERO 3. Per locum Theologicum probari impossibilitatem potentiae materialis attractivæ spiritualium. Ratio, quia talis potentia non posset elevari ad videndum Deum: idque ideo, quia sensus communis Ecclesiæ non nisi spiritibus beatitudinem tribuit, cuius sensum convellere, si talem elevabilitatem admitteremus. Unde etiam docet Aug. in Psal. 101. *Homo, inquit, in honore positus, factus est ad imaginem Dei, &c. accepit animam rationalem &c. propositus est rationis ipsius vivacitate omnibus bestis, &c. quid enim horum habet intelligentiæ rationem? &c. Quod enim pecus plangit de peccato? quæ avis timet gehennam*

potentiam ignis aterni: quia nulla est participatio beatorum. Ubi Aug. participationem hanc refert in animam rationalem. Ex altera parte talis potentia materialis attractiva spiritualium etiam ad videndum Deum. Posset elevari, quia arbitrium est ponere, ut posuit Arriaga, illam esse elevabilem ad videndum Deum, quia arbitrium est affingere, quod sit essentialiter in elevabilis, cum sit potens attingere gradum spiritualitatis: arbitrium item est dicere, quod sit determinata nonnisi ad noscenda spiritualia creata, sicut est arbitrium restringere oculum, ut possit videre nigrum non album. Et certe, ut communi sententiae obviam eatur, non sufficit solum hoc dicere, non implicat, praeputi ubi agitur de aliquo connexo, cum principis fidei, & persuasioni communi.

Ex quibus, talis implicantia Theologici loci eruitur. Quia talis potentia & non posset videre Deum, ut dictum; & posset quia immerito restringeretur, nec ejus determinatio argumenti posito convinci potest.

Addo apud Christianum Theologum plus debere estimari argumentum loci Theologici, quam argumentum procedens per principia intrinseca.

ASSERO 4. *Possibile esse, ut oculus corporeus praesens possit elevari ad producendam visionem Dei mortuo modo.* Ratio, tum quia id non implicat. Tum, quia non magis excedit oculum corporeum visio supernaturalis producenda mortuo modo, quam gratia aquam, & tamen non implicat in Sacramento Baptismi, elevari aquam, ad producendam gratiam. Tum, quia in genere cause merè efficientis, ad quidlibet potest Deus elevare quodlibet, excepta prima sui productione, actu vitali &c.

ASSERO 5. *Impossibile esse oculum corporeum praesens, posito quod sit determinatus naturaliter nonnisi ad objectum materiale, elevari ad producendam visionem Dei vitali modo.* Ratio, quia, & produceret illam vitali modo, & non produceret: produceret, ut supponitur; non produceret autem, quia non produceret ab intrinseco, quod ipsum probatur: Illud solum dicitur produci ab intrinseco, cujus vitaliter ponendi, quantumvis in ordine supernaturali, inchoata habetur potentia: quod ipsum & inductio probat, & absurdum ostendit; quia alias, omnia divinitus, vitaliter operari possent, idque & ratio adstruit: quia si ad operandum supernaturaliter ab intrinseco & vitaliter, non esset necesse habere inchoatam, ut vocant potentiam, hoc ipso illam simpliciter ab extrinseco & non ab intrinseco haberet; oculus autem corporeus praesens non habet vim inchoatam ad visionem Dei; quae inchoatio sit in posse connaturaliter intelligere, secundum scilicet speciem agendi in illo genere, nec non debeat esse inchoatio quoad ordinem; nec enim est supernaturalis; nec quoad modum

intelligendi, quia intuitiva intellectio Dei, superat vires creaturae.

DICES 1. Potest elevari ignis ad producendum dolorem in spiritibus &c. Ergo & oculus ad ponendam vitaliter visionem.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia ille dolor non producit vitaliter ab igne; visio autem haec, produci debet vitaliter; non posset autem produci vitaliter, ut probatum est.

DICES 2. Nonne oculus vitaliter principiat visionem; Ergo ratione hujus praedicati elevari poterit ad visionem Dei.

RESPONDETUR. Cum illa visio sit de specie & linea intellectuali, & visio corporalis, non sit de hac specie & linea, hoc ipso visio corporalis non est vis inchoata ad elevari in hoc genere, quae inchoatio, universaliter apprehendenda est, quod semper & nonnisi ad solos actus vitales requiratur.

DICES 3. In sententia nostra potentia visiva, & intellectiva idem sunt realiter, & realiter loquendo idem utriusque objectum, cur ergo si visiva intellectiva de facto elevatur ad videndum Deum, visiva corporea non elevabitur?

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia visiva intellectiva est in entitate spiritualis, & habens inchoatam vim; quia principiat intellectionem de Deo; hoc autem de oculo & potentia corporea praesenti dici non potest, accipiendo potentiam visivam formaliter, nam in re in quantum idem est, cum intellectu elevatur. Dum Job dicit, non carne se visurum Deum, sed in carne, hoc ipso non tenet corpus elevari ad videndum Deum, & dum oculis dicit se suis conspecturum, subintellige quod dicat, se mentis oculis conspecturum.

DIFFICULTAS III.

An possibilis sit Notitia comprehensiva Dei?

AGimus hic non de vulgari comprehensio-
ne, prout supponit pro termino vitae nostrae beatae; sic enim omnes in caelo comprehensores sunt. Sed de strictè sumpta. An autem possibile sit à creaturâ strictè comprehendi Deum? Negativa est de fide, ut docet cum aliis Ruiz d. 6. de sententia Dei à sect. 2. sed hoc ipsum est demonstrativè examinandum. Demonstratio autem pendet ab explicatione: Quid sit comprehensio?

EXPLICAT I. Recentior Suarez, & cum eo Martinon d. 8. quod scilicet comprehensio sit cognitio rei, quantum in se cognoscibilis est; tunc verò res cognoscitur, quantum ex se cognoscibilis est, quando nihil ejus later cognoscentem; hoc est, quando cognoscitur secundum omne id, quod habet vel formaliter in se ipsa, vel eminenter in sua virtute, hoc est, quando cognoscitur quoad omnes causas, effectus, proprie-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Biblioteka
Z.
VI

proprietates &c. quæ essentiam comitantur.
Hec explicatio

NON SATISFACIT 1. Quia inferius videmus, possibilem esse cognitionem creatam attingentem omnia in Deo, etiam quoad suos terminos &c. & tamen impossibilis est comprehensio Dei: Ergo de ratione comprehensionis, non est dicta explicatio.

Neque valet si dicas cum eodem; quod tunc non sumus comprehensuri Deitatem, quæ formaliter est Deus & omnipotentia: nam concedo quidem tunc non comprehendi Deitatem, sed infero, cum in illa notitia creata, nihil lateat ex Deitate, nec ex terminis perfectionum illius; Ergo apparet posse dari talem notitiam, & nondum esse comprehensionem.

Minus autem roboris habet, quod dicit posita illa notitia creata, qualem concedimus, non attingenda impossibilia in esse conditionato, si non repugnarent, sed non nisi sola possibilia.

Contra enim erit, si possibile est notitia attingens in Deo omnia possibilia, quæ digniora sunt, & non pauciora utpote infinita, cur non poterunt etiam illa impossibilia sub conditione, si forent possibilia, attingi? & non per notitiam comprehensivam, utpote creaturæ implicantē. Rursus impertinens est ad cognitionem Omnipotentiae cognoscere illam secundum quod est virtus producendi impossibilia sub conditione si non implicarent; hæc enim virtus est fictitia in Deo, ut alibi probatur. Quod autem dicit; Ex eo potentiam creatam, quia finita est, non posse extendi ad notitiam impossibilium effectuum; id non convincit, quia etiam possibiles effectus sunt infiniti syncategorematicè, secundum quod possunt nosci in omnipotentia; & tamen illos potest noscere potentia finita creata.

NON SATISFACIT 2. Quia non explicat, quomodo debeant cognosci causæ objecti, ad hoc ut dicatur comprehendi objectum: Si enim cognosci debent comprehensivè, fiet, ut nulla creatura possit comprehendere aliam, etiam elevata. Ratio, quia nulla elevari potest ad comprehendendum Deum, qui est causa creaturæ, si autem sufficit nosci causam in confuso, & in generali, non sequitur comprehensionem debere attingere omnia, ut voluit explicatio.

NON SATISFACIT 3. Quia rationes quas huic fundamento superstruit ad probandum impossibilitatem comprehensionis non convincunt: talis est illa.

Comprehensio attingens omnia in Deo, esset æqualis intelligentiæ, & sapientiæ Divinæ. Responderi enim poterit, fore æqualem terminativè & extrinsecè, non verò entitativè & intrinsecè; & sicut ille agnoscit posse in omnipotentia videri omnes creaturas possibiles; nec tamen eo casu sequeretur notitiam creatam, fore æqualem notitiæ increatæ in illo genere; ita nec sequetur in præsentia.

Illud etiam, quod adfert, quod scilicet talis species expressa, esset infinita actu, ex eo, quia si Deus illam revelaret alicui intellectui creato, posset hic illam cognoscere in adæquatè, per æternitatem, semper nova ac nova videndo in illa, nec eam exhaustiendo. Sed hoc etiam non convincit, quia possibile est cognitio quæ intellectus creatus comprehendat continuè ex partibus proportionalibus in infinitum divisibilibus compositum, quæ cognitio esset talis, quod si Deus illam revelaret alicui intellectui creato, posset hic illam in adæquatè cognoscere per totam æternitatem; & quamvis illæ partes essent communicantes; quia tamen cognitiones de illis non essent communicantes, deberent esse infinitæ, cum tamen supponatur unico actu, comprehendendi totum illud continuum.

EXPLICAT 2. Oviedo & dicit, illam notitiam esse comprehensivam, quæ attingit omnia, quæ sunt formaliter & eminenter in objecto, eo modo quo sunt in objecto; ita ut sicut objectum est talis naturæ, ut absque ullâ mutatione physica possit habere aliquem actum; ita cognitio sit talis naturæ, ut sine ulla variatione intrinsecâ, possit esse cognitio talis actus, casu quo in objecto, sit talis actus. Et quia Deus est talis, ut invariatus possit velle & nolle, fit ut comprehensio Deum attingens, debeat esse talis naturæ, ut eadem invariata possit illa omnia cognoscere. *Hec explicatio*

NON SATISFACIT, antequam formem argumentum.

SUPPONO in primis, totam variationem quæ potest esse in actibus Divinis, non esse variationem quæ sit ratione intrinsecorum Dei, sed totam esse ratione extrinsecorum.

SUPPONO item, non esse ullam contradictionem, quod omnia illa extrinseca, quin & omnia possibilia, attingantur à notitia creata, de quo infra.

SUPPONO denique. Unam eandemque cognitionem omnia illa possibilia, & omnia extrinseca actuum Divinorum attingere posse: *Quibus suppositis, sic*

FORMATUR ARGUMENTUM. Possibilis est cognitio, quæ casu quo Deus aliquid liberè velit, quod ante noluerat, sine ulla sui mutatione eadem & invariata præcognoscere possit; & tamen impossibilis est comprehensio: Ergo apparet comprehensionem non bene dicto modo explicari. Ant. quoad primam partem prob. quia supponamus, quod cognitio omnium possibilium præcesserit horâ, & post horam Deus aliquid velit, quod antea non voluerit, illa cognitio dicere potest; Ego jam hoc præcognovi, quod ipsi prob. quia illa cognitio potest de se dicere, & intrinseca & extrinseca etiam connotata, intra quæ continentur connotata hujus actus liberi, ego attingi: Ergo illa præcognovi, & quidem eadem invariata; quia possibile est una indivi-

bilis

illis notitia attingens illa omnia. Immo cum Deus sit pelagus volendi, nullamque in tempore novam potest habere volitionem, immerito recurritur ad hoc, quod comprehensio invariata deberet attingere novos actus.

DICES, cum Oviedo, explicationem hanc desumi ex S. Greg. l. 18. Moral. c. 29.

RESPONDETUR. S. Gregorium illic non plus velle, quam quod pondere circumscribamur, quod creatura simus, ne Deum comprehendamus; nihil autem de ista invariabilitate notitiae dicit. Concedimus item cum S. Th. quod comprehensio esse non possit, quando cognitum cognitionem excedit: sed hæc non excedentia in aliquo alio prædicato stat, de quo infra.

INSTABIS cum Eodem. Eo ipso quod quis manu comprehendat corpus quantum, omnia accidentia, quæ illi denuo conjunguntur, absque nova locali extensione, ex vi ejusdem comprehensionis, manu comprehenduntur. Ergo eo ipso, quod quis comprehendat aliquid intentionaliter, quæcunque illi objecto adveniant, absque diversitate physica ejus entitatis, necessario ex vi illius comprehensionis, comprehendendi debent.

RESPONDETUR. Concedendo totum, & negando, quod in hoc formaliter stet comprehensio intentionalis, de qua infra.

EXPLICATUR 3. communiter per quasdam restrictiones, & requisita.

1. Requisite est cognoscere quidquid formaliter, & eminenter continetur in objecto. Ratio, quia aliàs non cognoscetur, quantum est cognoscibile, quod tamen requirit S. Thom. hic in corpore.

CONTRA est. Quia ut jam supra dixi, non est necesse in effectu comprehendere causam, aliàs creatura superior non posset comprehendere inferiorem, quod absurdum est, sequela probatur: Quia non potest causam ejus Deum comprehendere, non etiam est necesse comprehendere in causa effectum, quia potest esse ille excedens, & v. g. supernaturalis, nec ulla est necessitas, cur non sufficiat illum attingi in confuso.

2. Requisite est. Cognoscere objectum cum tanta intensione, quantam de se postulat objectum.

CONTRA est. Quia nullum est fundamentum, quo asseratur, objecta determinare sibi essentialiter certam intensiorem; pone enim v. g. Angelum A determinare sibi intensiorem notitiam ut 5, pone Angelum superiorem elicere de illo cognitionem intensam ut 8. si ad hanc intensiorem non ab objecto determinatur, sed à sua applicatione, cur universaliter dici non poterit, eam determinationem, spectare ad applicationem potentiae? Rursus, pone Angelum superiorem determinare sibi notitiam ut 6, cur

non poterit inferior Angelus, secundum speciem propriam, quam habet de illo, intendere & reintendere suam notitiam, ut veniat ad illam intensiorem? & tamen Angelus inferior, non potest comprehendere superiorem.

DICES 1. Cum Amico. Comprehensio est cognitio adæquans totam cognoscibilitatem objecti, quæ determinat sibi non solum notitiam simpliciter, sed etiam certum gradum claritatis, & intensiorem: & objectum non solum est adæquabile extensive, sed etiam intensive; Ergo objectum etiam illam intensivam perfectionem cognitionis exigit.

RESPONDETUR. Objectum esse adæquabile etiam intensive, sed tanquam per aliquid accidentale, & non per se requisitum. Unde objectum determinat etiam sibi intensiorem tanquam aliquid accidentale. Et certe illa exigentia intensiorem in claritate oritur in comprehensiva in quantum includit intuitivam: Si enim intuitiva non esset, nec claritatem, nec claritatis intensiorem deposeret: Ergo cum intuitiva non determinet sibi certum gradum intensiorem, nec comprehensiva determinabit.

DICES 2. cum Eodem. Ita se habet claritas in actu cognitionis, sicut fervor in actu amoris; jam autem objectum determinat sibi certam intensiorem amoris; Ergo & determinabit certam intensiorem claritatis.

RESPONDETUR. Quod certum fervorem determinet sibi objectum, non tanquam aliquid essentielle, sed tanquam aliquid accidentale, & non necessario requisitum.

DICES 3. cum Eodem. Si ad comprehensionem non requireretur certa intensio, Deus qui se intensissime cognoscit, supercomprehenderet seipsum.

RESPONDETUR inquirendo; An Deus supervideat seipsum cum se intensissime videat? Directe autem

RESPONDETUR. Quia se Deus intensissime comprehendit, hoc non exinde procedit, quod comprehensio ex differentiali sua ratione determinet sibi certam intensiorem claritatis, idque non tanquam aliquid accidentale, sed exinde, quia quidquid Deus ad intra facit, necessario facit, si necessario facit, quantum potest facit, si quantum potest facit, intensius si potest facit, adeoque facit intensissime.

Deciditur Difficultas.

Commodè sic explicari potest comprehensio, quod sit notitia attingens objectum, & cognoscens, ut inquit S. Thom. *quantum cognoscibile est*: tunc autem attingitur quantum cognoscibile est, quando attingitur notitia intuitiva saltem ita perfectâ, hoc est à principio & que perfectio profectâ, quam est perfectum ipsum objectum cognoscibile: hoc ulterius, sic

EXPLANATUR in præsentimateria; Possibile est, ut Deitas dicat eam excellentiam cognoscibi-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de Z.
VI

scibilitatis, secundum quam à nemine attingi possit, nisi à solo Deo; quæ enim in hoc implicantiæ? quod si possibilis est cognoscibilitas aliqua Dei, secundum quam à nullâ creatura attingi possit, talis cognoscibilitas de facto jam in Deo dabitur; nam cum Deus sit Ens necessarium, & includens quicquid possibile est ut includat, fit, ut si sit possibilis talis cognoscibilitas, secundum quam non possit cognosci, nisi à seipso, de facto talis cognoscibilitas dabitur in Deo.

Cum autem hæc cognoscibilitas non sit abstractiva, quia nos abstractivè Deum cognoscimus, nec illum comprehendimus, & Deus se abstractivè non cognoscit, comprehendit tamen: fit ut illa cognoscibilitas, de quâ hic, non sit abstractiva.

Non etiam illa cognoscibilitas est mera attingentia vel attingibilitas per intuitivam notitiam, quia ad hanc elevari possumus, non possumus autem elevari ad comprehensionem; restat ut illa notitia & noscibilitas, quæ petat attingi non nisi à principio, æque perfectio atque est objectum, quod est Deus, fit inquam, ut illa noscibilitas formaliter comprehensionem.

RATIO explicationis est. Quia quoties SS. PP. meminerunt comprehensionis, toties recurrerunt ad excellentiam Deitatis, & de pressam lineam nostræ noscivitatis. Talis est Cyrillus I. I. in Joan. c. 22. *Soli enim consubstantiali filio Pater visibilis est, & nulli præter eum, visionem autem in his Deo convenientem semper intelligas.* Ubi agnoscit Cyrillus cognoscibilitatem soli Deo convenientem, quæ cum non sit merè intuitiva, debet esse comprehensiva. S. Greg. supra cit. referens causam cur Deus sit incomprehensibilis; refert id in Circumscriptionem, quæ inde oritur quod creatura sumus. Idem 10. Moral. c. 11. loquendo de Incomprehensibilitate Dei. *Habet inquit, sublimitatem quâ ipsorum quoque intelligentiam, qui in supernam recepti fuerint congregationem, transcendit.* Cyrillus Jerof. Catech. 6. Cur Deus comprehendi non possit? rationem dat; quia nemo Deum pro dignitate noscere potest: En impossibilitas comprehensionis refertur in defectum notitiæ, æque dignæ ac est noscibile. *Vident inquit, Angeli sed non capiunt, Throni & Dominationes plusquam illi, sed minus tamen quam pro Dei dignitate.* S. Thom. supra q. 8. a. 2. in corpore: *Tunc cognitionem dicit deficere à comprehensione Dei quando, inquit, cognitum cognitionem excedit.* Et inferius, *quando id quod intelligitur habet modum intelligendi perfectiorem, quam sit modus quo intellectus intelligit.* Et hic ita discurrit: *illud comprehenditur quod perfectè cognoscitur; perfectè autem cognoscitur, quod tantum cognoscitur, quantum est cognoscibile.* Similia habet eadem quæst. a. 8. de verit. q. 8. a. 2. ut citat Arriaga. *Respondeo inquit, Dicendum quod illud propriè comprehenditur, quod ab eo includitur; quod autem includitur,*

ab alio est minus, vel æquale includenti in perfectione substantiali. Et in 4. d. 9. a. 3. ad 4. *Quando aliquis se cognoscit, idem est modus cognoscens & cogniti, & ideo se comprehendit.* Et ibid. d. 49. q. 2. a. 3. in corpore. *Et ideo tunc dicitur aliquid per cognitionem comprehendere, quando cognitum stat sub actu virtutis cognoscitivæ, & non excedit ipsum.*

DICES I. cum Aug. quod res tunc comprehendatur, quando noscitur, quantum noscibilis est, & quando in ea nihil latet videntem; ita ut fines ejus circumspici possint.

RESPONDETUR. Istud ly nihil lateat videntem. Item, ly cuius fines circumspici possunt, sunt formalitates non comprehensionis, quæ comprehensio est, sed intuitivæ ad æquatæ; tota autem formalitas comprehensionis stat in illo noscere, quantum nosci potest: hoc est noscere notitiæ æque perfectæ, atque nosci potest. Sed

INSTAT Martinon d. 8. n. 36. Comprehensionis natura deducenda est ex analogiâ ad corporalem & localem comprehensionem; jam autem dicitur corpus aliquod comprehendere quod ad æquatè includitur, ita nimirum ut nihil illius sit extra.

RESPONDETUR. Etiam per nos attendi ad analogiam comprehensionis materialis, in quâ non potest esse comprehendens, minus comprehenso; quæ minoritas non debet esse in intentionalibus ratione quantitatis, sed ratione entitativæ æqualitatis.

Absolutè etiam doctrina illa Martinon, non satisfacit; quia quod ad comprehensionem corporalem sufficiat illa inclusio, id inde proficiscitur, quia nulla alia potest inveniri tenentia objecti corporalis, quæ hoc ipso non sit comprehensio, vel in parte, vel in toto; potest autem in intentionalibus inveniri tenentia intra se objecti, ut sit in omni notitiâ & tamen non esse comprehensio, vel partialis, vel totalis. Illud etiam quod adfert, impertinens esse ad comprehensionem corporalem, ut vas comprehendens liquorem, æque sit perfectum, parumque interest, si sit stanneum, si vitreum: non convincit, nam non debet esse proportio in omnibus; idque ex eo, quia quæcunque tenentia objecti materialis est vel totaliter, vel in parte comprehensio; non autem quæcunque tenentia intentionalis, ut dixi, est comprehensio: & ad servandam utriusque comprehensionis proportionem, sufficit hoc haberi, quod comprehendens non debeat esse minus comprehenso. Quod autem requiratur æqualitas perfectionis, hoc jam petitur ex PP. citatis.

DICES 2. Ex hac explicatione sequetur etiam ab homine, Angelum comprehendere non posse; non enim potest elevari ad perfectionem æqualem Angelo.

RESPONDETUR. Posse adhuc comprehendere

Punctum Difficul-
tatis 1.*Solvuntur Implicantia contra Possibilitatem
speciei impressæ.*

Possibilitatem speciei impressæ agnoscunt non pauci Scotistæ. Ex Nostreis Suar. Vas. Mol. Vale. Arriaga. Martinon. Alii impossibilem censent: Ita schola Thomistarum. Ex Nostreis Arrubal, Granado, Tannerus, Josephus, Augustinus. Quiros d. 25. a. num. 13.

I. IMPLICANTIA est ordinaria Thomist. quam etiam urget Josephus Aug. q. 13. a. 2. num. 26. Per speciem inferioris ordinis, & inferioris materialitatis, non potest cognosci quidditative Ens superioris ordinis, immaterialitatis &c. Sed quæcunque possibilis species impressa, est inferioris ordinis, & materialitatis, cum ex eo ipso quod creata sit, hoc ipso determinetur, ne sit actus purus: Ergo.

RESPONDETUR. In primis argumento multum probari, probaret enim, quod nulla sit possibilis species impressa substantiæ; quia quæcunque detur, erit accidens, adeoque inferioris ordinis præ objecto quod est substantia, tituloque ipso accidentis importabit dependentiam à subjecto, dependentia autem à subjecto, materialitatem importat.

Neque dicas disparitatem in hoc esse, quia illa species etiam si sit accidens, tamen est in eadem abstractione, & gradu intelligibilitatis, in quo est ipsa substantia Angeli; non inquam valet, si id dicas, quia dicam speciem impressam, esse etiam in eodem gradu non Entis, sed participando ex gradu repræsentativi secundum vicariam rationem, cujus tu impossibilitatem non ostendis.

Sed insuper retorqueri potest sic argumentum: quia intellectus prout elevatus licet in ratione Entis, & illius gradus materialitatis, sit inferior Deo, nihilominus ratione elevationis acquirit vires attingendi superiorem immaterialitatem, cur idem non poterit concedi speciei impressæ?

Directè autem ad Objectionem dici potest, quod species inferioris ordinis quoad entitatem, ejusdem tamen ordinis quoad vim vicariam repræsentandi, possit cognosci Ens superius.

INSTAT Josephus Augustinus, quod videatur hæc distinctio esse nugatoria; quia facit hunc sensum, quod per speciem quæ repræsentat rem superioris ordinis, repræsentetur res superioris ordinis.

RESPONDETUR. Neg. Assumptum; Ratio, quia in nostris principiis habetur hic sensus, potest res inferioris ordinis in entitate, habere vim repræsentandi rem superioris ordinis, adeoque illam repræsentare, qui sensus non est nugatorius;

lendi Angelum, non quidem naturaliter ab homine, sed ab illo ut elevato; quia scilicet Deus potest concurrere cum illo, ut tam perfectam cognitionem eliciat, quam elicit ipse Angelus de se, vel Angelus perfectior de illo; potest enim crescere per elevationem ad illam usque dignitatem; non potest autem crescere per elevationem ad eam dignitatem, quam habet notitia Dei de Deo. Et quamvis non possit Deus elevare hominem ad tam insignem notitiam de Angelo, quam nobilem de illo habet Deus ipse, id non obstat; quia tanta dignitas illius notitiæ proficitur non ex meritis objecti, ad quæ hic attenditur.

DICES, cum recentiori Suarez. Visio beata potest haberi, licet intellectus videntis, non sit æqualis objecto, sed tantum ut Deus elevans, sit æqualis. Ergo etiam & comprehensio ut detur, non erit necesse intellectum elevatum esse æqualem objecto, sed sufficiet, æqualitas in Deo elevante.

RESPONDETUR. Stando in principio; quia esset absurdum, si in visione requireretur æqualitas videntis cum viso: sequeretur enim esse in elevabilem creaturam ad videndum Deum, quod est contra fidem; nullum autem est absurdum, si dicatur esse in elevabilem ad comprehensionem, immo hoc est secundum fidem.

DICENDUM est. *Quid implicet à creaturâ comprehendendi Deum:* Ratio, quia & comprehenderet illum, ut supponitur; & non comprehenderet; quia non eliceret cognitionem perfectam à principio, æque perfectæ, atque est Deus: hæc autem non nisi cognitio est comprehensio, ut dictum est.

QVÆSTIO II.

De Principiis visionis.

Triplex est visionis principium; quoddam tenens se ex parte objecti, & hoc est species impressa, si detur: aliud ex parte potentia, hoc est lumen gloriæ; denique ipsa potentia. *Sic*

DIFFICULTAS I.

De Principio visionis, quod est species impressa.

Nomine speciei impressæ, venit qualitas loco objecti concurrens. Hæc qualitas vocatur similitudo objecti, non formalis, quia hæc habetur à specie expressâ, sed vocatur similitudo causalis: quia scilicet cum potentia quam complet, principiat speciem expressam, quæ est similitudo formalis objecti. De his in animæ principis. In præsentibus duo inquirenda; primo: An sit possibilis hæc species respectu Dei? secundo: An detur de facto?

gatorius; sicut nec est nugatorius, si dicam intellectum in ratione Entis inferiorem, habere vim si elevetur, ad intelligendum res, superioris ordinis. Et sicut non est nugatoria propositio, dicere; quod hoc vel illud habeat vim causandi gratiam, eamque causet, nec est hæc propositio identica; sic nec erit identica allata distinctio.

Quando autem urget, hoc ipso illam speciem producturam comprehensivam Dei notitiam, id jam supra refutatum est.

Si autem queratur: An illa species naturaliter, an supernaturaliter sit productura visionem? ad hoc dici potest, supposita sua entitate supernaturali connaturaliter causare visionem, Deo simul concurrente effectivè, & insuper per modum terminativi & objecti, sicut enim movente serâ fabro, non cessat actio fabricata & causante specie, non cessabit concursus Divinus.

2. IMPLICANTIA est, quâ utitur Quiros, repugnat entitas creata, quæ ita concurrat ad visionem, ut ex vi illius persistere valeat visio, etiam Deo objectivè non concurrente; Ergo repugnat species impressa, quia ejus nomine venit principium dicto modo concurrentes ad visionem: hinc species dicitur imago, & ipsum objectum intentionaliter. Ant. probatur, Repugnat creaturam rationalem perfectè beari alio bono, quàm infinito, & ut aliud sufficiat ad eandem, præter realem præsentiam Dei ut objecti. Unde etiam beatitudo nostra imbibit aliquid increatum. Sed si possibilis esset qualitas creata, per se sufficiens supplere concursum objectivum ad visionem, staret per se loquendo nostra beatitudo sine Deo, ut objecto. Quod ipsum probatur, visio per se non pendet ab objecto præsentem, ubi datur species, seu qualitas vicaria; nam tunc objectum solum habet munus terminandi, hoc autem nihil confert visioni ipsi: & hinc quia creaturæ sunt purus terminus, respectu scientiæ Dei, Deus eadem claritate eas inruetur, etiamsi realiter non existant. Et dum manet species in potentia visivâ, manet & visio; licet objectum visibile pereat; ad eum modum, quo manet auditio transactò sono.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam: Ratio negandi est, posita specie impressa, Deus, qui est objectum visibile, non concurreret tunc objectivè se solo, hoc est per exclusionem cujusvis alius principii, unâ cum intellectu concurrentis, ad principiandam notitiam de illo, concurreret tamen etiam se solo duplici sensu.

In primis quia nunquam Deus etiam dum concurrat medio aliquo instrumento, spoliatur se actuali suo concursu, nec ita se habet sicut objectum creatum, quod aliquando potest carere effectivo concursu.

Deinde hoc etiam sensu seipso concurreret, per modum motivi & terminativi, quo concur-

sus in visione beata, non potest se spoliare Deus, propter rationem in objectione allatam.

Probationi Consequentiam concedo quod species sit principium ita concurrentes in visionem, ut præstet concursum, qui necessarius est titulo objecti, non per exclusionem objecti ut dixi, sed per positionem etiam alicujus creati, quo vellet simul secum uti objectum increatum, ad ponendam sui visionem, & hoc sufficeret ut dicatur illa species intentionaliter objectum.

Quod si ad notitiam etiam intuitivam non concurrat objectum aliter præterquam terminativè, cum ipsum etiam arguentis intentum admittat posita specie impressa, quod terminativè sit concursus objectum, hoc ipso admittit etiam posita specie impressa, nullam variationem fieri in concursu objecti.

Quod attinet ad alia, quæ tangit hæc obiectio, dici potest; quod si species illa haberet vim excludendi concursum objecti, ita ut ne per modum termini in illa visione imbibatur, haberetque vim supplendi in hoc genere etiam concursum increatum, quâ increatus est, tunc illa species, se sola, haberet vim beandi; sed hoc negamus illi speciei.

Quod autem attinet ad illam proportionem, visio per se non pendet ab objecto præsentem, illa verificari potest, de objecto creato; sed non de objecto increato; quia unum creatum, saltem elevatum, potest supplere vim alius creati, nisi interveniat vitalitas; sed quia nullum creatum, potest elevari ad hoc, ut habeat vim supplendi aliquid increatum, per exclusionem ipsiusmet increati, fit, ut non possit excludi præsentia objecti increati in beando nos, possit autem excludi præsentia objecti creati in videndo idem: per quod etiam responderetur ad illam Instantiam de scientiâ Dei. Deinde dici potest, visionem duplicem posse cogitari: quandam experimentalem, claram notitiam objecti. Secundo potest intelligi notitiâ germana objecti, & non per species alienas, ut communiter loquuntur Auctores: primo modo sumpta visio, indiget præsentia objecti etiam in creatis; ita quando video hortum, vel florem repræsentatum in speculo prægrandi, habeo illius floris germanam visionem, non per alienas species; idemque fieret si Paulus elevetur, ad videndam intuitivè visionem Dei, quam elicit S. Petrus. Sed tunc nec plena beatitudo, nec plena visio horti, vel floris habetur, sed quando me directè convertito ad ipsam rosam, vel hortum, experimentaliter habeo longè majorem possessionem intentionalem horti, floris &c. sic etiam in præsentem. Et quia visio Dei debet esse experimentalis, ut ita dicam, illius tenentia, fit ut objectum semper ad illam concurrere insupplebiliter debeat.

INSTAT Quiros. Non minùs bonitatis Divinæ proprium est, ut beatificet tanquam objectum,

estum, ac est perfectionis Divinae, quod ab ipso a principio universali omnia pendeant; sed implicat communicari alicui creaturae virtuti principiandi, ita universalem; Ergo & beatificandi.

RESPONDETUR. Concedendo totum; diximus enim solā experimentali objecti possessione beari creaturam rationalem, quā non potest haberi, a solā specie impressa.

Deinde solvendum restaret argumentum proponenti, quomodo cum Deus non possit se ipsi nec concurrat tanquam principium universale, nihilominus det luminī gloriā, vim concurrēdi, quam alias ipse supplere posset.

Quod autem dicit inferius Quiros, non minus nos delectari videndo colores apparentes in specie, quam si veri essent, hoc in presenti paritatem non habet, imprimis quia revolvens se in intellectus potest dicere: Fallor in delectatione, quasi de colore: de facto enim non sunt hic colores; non potest autem in beatitudine revolvere se dicere: Non est hæc delectatio de vero objecto. Deinde in creatis potest suppleri delectus aliunde, non potest circa objectum in creatum. Hos ipsos medios terminos aliter proponit Quiros, sed ex dictis solvi possunt.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Continuatio Difficultatis.

IMPLICANTIA est, cujus etiam meminerunt impressi, & Nos trates sic eam formant. Impossibilis est species impressa cujus impossibilis est effectus, ad quem essentialiter & ex natura sua ordinatur; nihil enim in ordine causæ, concipi potest causativum, cujus causabile, est impossibile; sed speciei impressæ Dei, effectus est impossibilis, quod probatur; Effectus, ad quem ex vi sui esse, & essentia, essentialiter ordinatur quacunque species impressa, est facere objectum proportionatum in ratione immaterialitatis potentia cognoscitivæ, cui per suam materialitatem, proportionatum non est, vel saltem facere illud unitum potentia cognoscitivæ, in esse intelligibilis, hoc est unitum tanquam cognoscibile cum cognoscitivo; his duobus sublati, nulla foret necessitas specierum, propter quos duos fines a natura providentur, vocanturque vicaria instrumenta, semen objectorum & similia. Sed hos duos effectus impossibile est præstari a specie impressa Dei, cum cum Deus in entitate sit spiritualis & immaterialis, & essentialiter indistans ab intellectu, quomodo per speciem reddetur indistans & immaterialis?

RESPONDETUR 1. Neg. Minorem cum sua probatione, contra quam est in primis hæc instantia, quia non est major indistantia Angeli a

seipso, quam Dei ab intellectu, immo illa prior est major, quia est indistantia per identificationem. Idem Angelus ad se comparatus non est sibi materialis, & tamen hoc non obstante, potest illi divinitus infundi species ejusdem impressa, vel quam de illo habet alter Angelus, transferri; quæ enim in hoc implicantia? Ergo apparet quod non sit de ratione speciei impressæ, facere indistans, aut proportionatum objectum; sed id convenit speciei ad maximum conditionatè, si forte indigeat tali adjumento objectum, vel si sit objectum impedibile.

Addunt alii, quod in diverso genere proportionandum sit objectum per illam speciem, sicut in diverso genere unitur humanitas Christi D. Verbo per sanctitatem personæ, & in alio per sanctitatem gratiæ. Item aliter unitur sibi Gabriel in ratione noscibilis, & aliter dum seipsum in essentia Dei, beatificè noscit. Porro, hæc diversitas proportionandi in eo stabit, quia per speciem non nisi supererogatoriè proportionaretur, hoc est ex libera adlubitione Divina. Rursus, quia proportio per meram speciem, non sufficeret ad experimentalem Dei notitiam.

RESPONDETUR 2. Concedendo Deum esse essentialiter indistantem & immaterialem, negando tamen essentialiter hoc esse Deo, ut non nisi se solo concurrat, ad noscendum se, assumendo illud non ex indigentia, sed ex libertate. Et sicut necessarium est Deo habere vim creandi, nihilominus liberum illi est, vim hanc creandi vel immediate per se, vel assumpto etiam alio tanquam instrumento creandi exercere; ita & in presenti.

RESPONDETUR 3. Distinguenda hæc esse, quod distantia objectorum, eorumque materialitatis fuerit fundamentum adstruendarum specierum, sed negatur essentiam illarum stare in redditione indistantis, vel immaterialis objecti; quod enim hujus fundamentum?

INSTARI solet præcipue contra supra additum. Impossibile est & absurdum, ut aliquid habens de se quidpiam, idque necessariò & essentialiter, & tamen hoc ipsum habere possit per superadditum; actum enim tunc ageretur. Et sicut implicat Deum reddi sapientem vel potentem, per aliquid superadditum, maleque distinguemus sapientiam & potentiam intrinsicam & extrinsecam; ita & in presenti non potest dici, quod Deus v.g. intrinsicè indistans, reddatur extrinsicè indistans. Item, quantitas non potest reddi quanta per aliquid extrinsecum, nec unita unio, ita & in presenti.

RESPONDETUR. Concedimus quod eo casu, non reddatur Deus indistans & immaterialis in se, sed tantum dicimus assumi a Deo medium, ad producendam notitiam intuitivam creatam, quod potuisset non assumere; neque essentialiter esse Deo hanc inassumibilitatem,

Q²

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bim. de Z.

tem, ipsum autem assumptum, longè alio modo concurreret, quàm concurrat Deus, adeoque longè aliter proportionaret.

Instantiæ allatæ non convincunt, quia aliquæ procedunt de perfectione vitali, qualis est sapientia, quæ non potest haberi ab aliquo non vitali; hoc autem quod est Deum producere cum intellectu sui visionem, non est aliquid vitale; unde poterit ad illud Deus assumere aliquid extrinsecum.

Rursus, si Deus redderetur potens per aliquid extrinsecum, hoc ipso non esset Deus, quia nec intrinsecè omnipotens, quod non sequètur, si Deus adhibeat aliquid tanquam instrumentum, quod posset non adhibere.

Ad quantitatem & unionem quod attinet? disparitas est, quia sicut effectus formalis à nullo potest haberi, vel suppleri, quàm à formâ, sic nec ratio formæ ab alio potest haberi, vel suppleri, consequenter nec quantitas aliâ quantitate quantifari, nec unio uniri potest: quod etiam fieret, si indistantia Divina per aliud indistaret &c. Quia verò hoc, quod est assumi aliquid creatum à Deo in genere efficientis, ut simul comproducat notitiam de Deo, non est velle formare formam jam formatam, fit ut hoc sine absurdo concedi possit.

Neque valet si dicas. Illam qualitatem à nobis admissam non plùs habituram, quàm si de facto assumeret Deus lignum ad comproducendam visionem, non inquam valet; quia cum illa qualitas possit esse accidens spirituale, & ex natura sua ordinatum adhibitumque ab objecto, ut unâ cum intellectu possit comproducere determinatam notitiam, hoc ipso habebit vim speciei.

4. IMPLICANTIA est Aldrete Disp. 64. de Incarn. S. 4. Deus per modum objecti concurrens, fundat dominium immediatè destruendi visionem, per cessationem sui concursus: at id verum non esset, si posset concurrere non immediatè per seipsum, sed per sui speciem: Ergo impossibilis est species impressa. Major prob. quæ sola, inquit, eget probatione. Non est minus essentialis Deo concursus, quem habet per modum finis ultimi possessi, quàm ille, quem præstat per modum causæ universalis, seu principii omnium rerum: sed quia est principium omnis creaturæ, fundat potestatem immediatam essentialem suspendendi concursum immediatū in effectum, cum potestate destruendi immediatè effectum, per cessationem concursus: Ergo quia concurrens per modum objecti & finis ultimi possessi, in possessionem illam, fundat in vi sui influxus, dominium, cum potestate destruendi immediatè visionem illam.

RESPONDETUR. Argumentum multum probat: quia probat, ne quidem dari Lumen gloriæ, ut immediatius possit Deus destruere visionem. Probat item, quod nec objecta crea-

ta (quæ ceteroqui suppono, posse divinitus attingi sine specie impressa,) noscantur per species impressas, ut ita immediatius possit Deus destruere illas notitias: suadebiturque impossibilitas specierum impressarum, circa objecta creata; quia essent destructivæ domini divini.

Deinde Argumentum assumit aliqua, quæ à tenentibus possibilitatem speciei impressæ ad videndum Deum, non docentur: posita enim possibilitate hujus speciei, terminativè æque Deus immediatè concurrens ad visionem ac sine specie; nec est inventa ejus possibilitas ad exclusionem terminativitatis Divinæ; cum etiam positis speciebus impressis circa objecta creata, adhuc illa objecta terminativè immediatè concurrant; hinc visione oculari, non species impressæ videntur, sed objectum ab illis speciebus præsentatum. Quod si adhuc per nos immediatè terminativè concurrens tunc Deus, hoc ipso debemus censeri, quod Deus possit per nos immediatè destruere visionem.

Rursus, cum per nos ad visionem beatam concurrente specie impressa Dei, adhuc ad illam speciem necessarius sit concursus Dei, quem offerre, vel non offerre est in potestate Dei, hoc ipso potest Deus adhuc in nostris principiis immediatè destruere visionem. Hinc jam in forma negatur Minor, quæ non est probata.

5. IMPLICANTIA Eiusdem. Ideò nequit suppleri concursus Dei per modum causæ universalis; quia effectus postulat determinatè Deum, ut causam maximè proportionatam, ad immediatè concurrendum, & tanquam principium, in quo solo, potest contineri effectus adæquatè, licet quandoque effectus non tam ob perfectionem suam, quàm ob specialem aliquam alligationem, seu imperfectionem non possit produci à solo Deo immediatè; siquidem effectus alter multò excellentior à solo Deo produci potest. Sed similiter visio beatifica, petit Deum per modum causæ objectivæ maximè proportionatæ; igitur nequit per aliam causam concurrentem nomine objecti, suppleri concursus ille.

RESPONDETUR. Major quidem est vera quoad insupplebilitatem concursus Divini, sed causa non videtur convictiva esse; causa enim æquivoca non est causa maximè proportionata; Deus autem est causa æquivoca. Rursus, quàm simillima, maximè sunt proportionata, & indubiè particulari magis est proportionatum particulare, quàm universale; omnis autem effectus est particularis, & Deus est causa universalis.

Hoc etiam non videtur convincere, quod effectus non nisi ob suam imperfectionem non possit à Deo produci: cum id potius rejici debeat in conditionem, & exigentiam illius: sicut quamvis Deus possit facere quodlibet, quod tamen

men non possit facere ut homo sit Leo, non est hoc ex imperfectione effectus, sed ex eius existentia: videturque quamvis Deus seipso non possit producere actum vitalem, non esse hoc imperfectio, sed potius exigentia vitalitatis.

Nec refert, quod Deus multo excellentiores effectus se solo producat: neque enim exinde proportio causæ ad effectum (quæ hic intimatur) colligitur: homo enim generat hominem, quæ excellentior effectus est, & non generat Leonem. Sed quidquid sit de Majori.

Minor distingui potest. Quod visio beata petat Deum idque indispensabiliter per modum causæ objectivæ præcisè, adeoque terminativè, se habentis; non tamen per modum causæ objectivæ completis se solo, aut se solo, ut alii volunt, determinantis, efficientisque visionem. Unde etiam concursus ille terminativus, suppleri non potest.

INSTAT. Principium non indigens altero comprincipio ad agendum, necessariò est infinitum, quod nullo alio indiget ad sui perfectionem: modus enim agendi absque indigentia alterius comprincipii, arguit modum essendi, non indigentem quovis alio, ad plenam sui perfectionem.

Unde etiam inferebat, nullam creaturam etiam ut instrumentum creare posse: quia modus perfectissimus operandi, nequit provenire, nisi à principio habente perfectissimum modum existendi: Creatio autem ex genere suo non indiget adjutorio alterius comprincipii. Inferebat item, quod si gratia habitualis connaturaliter proveniat à solo Deo, etiam per potentiam obedientialem produci non poterit: quia nulla causa creata potest supplere concursum, quem Deus determinata præstare tenetur: nulla enim causa creata continet virtutem Divinam, quæ Divina est; & ab illis effectibus exigitur determinatè virtus Divina, quæ Divina. Ergo nec id habebit speciem impressam Dei.

RESPONDETUR. Concedo virtutem non indigentem alio comprincipio fore infinitam: quia jam esset sibi prima causa, adeoque quid infinitum.

Sed inde non sequitur, creaturam assumi non posse ad creandum: modus enim perfectissimus operandi, sed per elevationem potentioris, non arguit perfectissimum modum essendi elevati, sed elevantis.

Quamvis autem gratia habitualis à solo Deo principaliter in genere causæ efficientis producat; non implicat tamen ne à solo sed etiam à causa instrumentali elevata producat. Sed si esset essenziale Deo ne quidem instrumentum adhibere, non posset jam creatura ad hoc assu-
ni. Sed non est fundamentum id dicendi.

Unde causa instrumentalis non continebit virtutem Divinam quæ Divina, sed elevabitur, non divino concursu in suo genere concur-

rat, ad hoc, quod Deus se solo facere potest, si velit.

Directè responderi potest, concursus terminativus est concursus ad visionem, quem Deus se solo præstare tenetur: sed non concursus completis, determinantis, coëfficientis, idque non ex indigentia objecti, sed ex libertate, quæ utitur ad assumendum instrumentum. Et sicut non excludit Deus coëfficientiam intellectus, ita nec excludit si velit coëfficientiam, completionem &c. speciei.

6. IMPLICANTIA ejusdem. Supponit quod quamvis per impossibile non influeret Deus in visionem beatam, per modum causæ universalis, adhuc posset efficere vel non efficere visionem. Supponit 2. Casu quo Deus non per se ipsum, sed per speciem sui concurreret per modum objecti, non fore concursum objectivum, quæ talis est, liberum. Ratio, quoniam species impressa Dei, posito concursu causæ universalis quæ talis est, necessariò concurreret, ad visionem Dei. Ergo Deus per modum objecti, non posset non influere in visionem. Illustratur Instantiâ. Fingatur possibilis qualitas supplementiva concursus Dei ut causæ universalis ad producendum v. g. ignem A. sit alius ignis causativus illius ignis A, passumque habeat applicatum & dispositum, insuper, qualitatem supplementem munus causæ universalis quoad concursum: tunc quæro, potestne non produci ignis A? Respondebis, non posse non produci: quia Deus non poterat negare concursum, posita illâ qualitate, quæ erat concursus Dei in actu primo ex parte Dei. Ergo similiter posita specie impressâ, & concursu causæ universalis ad hanc visionem, non posset Deus suspendere concursum suum per modum objecti: nam concursus & applicatio per modum objecti, est ipsa species, denominareturque concursus ille liber, non nisi quatenus Deus posset producere illam speciem: *Quo supposito*

Formatur Implicantia. Posita illâ specie non posset Deus quæ objectum est, impedire visionem, sed ad summum posset speciei negare concursum causæ universalis: atqui Deo competit posita quavis causâ creatâ posse, quæ objectum est, suspendere visionem. Ergo repugnat species impressa.

RESPONDETUR. Non posita etiam specie impressâ, sed posito lumine gloriæ, & posito concursu universali, vel potest Deus suspendere ne sit visio, ne concurrat ad visionem, vel non potest suspendere? Si potest suspendere, quomodo jam erit concursus ad visionem? dicamque ergo, etiam: Potest suspendere, ne sit visio, etiam posita specie impressâ, cum posita specie impressâ in nostris & Angelicis intellectibus, si potest suspendere Deus, ne sit notitia illorum objectorum, cur non poterit suspendere, ne sit notitia sui? Si autem posito lumine gloriæ & concursu

curfu universali, non potest Deus facere nisi visio, liber non erit in hoc, ut videatur. Directè autem dici potest posita specie impressa Dei, adhuc posse Deum suspendere visionem: quia species illa non datur, nec debet dari, per exclusionem concursus Divini; Sed quod Deus se solo nolit concurrere ad producendam illam visionem, vel complendam potentiam. Jam autem quia illa qualitas suppletiva concursus causæ primæ, esset ad exclusionem concursus Divini; ideo non posset jam Deus suspendere suum concursum, nisi per ablationem illius qualitatis.

INSTAT. Repugnat qualitas suppletiva concursus causæ primæ. Ergo repugnabit & species impressa.

RESPONDETUR. Repugnare speciem impressam exclusivam specialis concursus Divini, sed non speciem unā cum Deo concurrentem, complementem, &c. in priorique sequeretur independentia creaturæ in agendo, adeoque in linea agere, ascitas quædam; hoc autem ex hoc posteriori non sequitur. *His expensis*

Decernitur de Difficultate.

DICENDUM est; *Quod non implicet species impressa.* Ratio, quia nulla implicentia ostendi potest. Sed daturne de facto? Aliqui ex istis, qui docent possibilem, negant illam de facto, ut Suar. Moli. contra Vasq. Hurt. & Esparza. *Contra quos*

DICENDUM est cum Suares. Probat, quia nulla est necessitas & nullum fundamentum in script. vel PP. quod ostendat usurpare Deum istud instrumentum, saltemque hoc sensu accipietur S. Thomas qui dicit, illam esse impossibilem, supple de lege ordinaria: quia ea dicuntur impossibilia de lege ordinaria, quorum nulla est in rebus naturalibus exigentia; nulla est autem talis exigentia speciei.

DICES 1. Esse illam necessariam ad connaturalius habendam visionem.

RESPONDETUR. Sufficere connaturalitatem petibilem à lumine gloriæ, & connaturalitas debet esse ex parte potentiæ, non verò ex parte objecti; connaturalius enim est ut objecto, & suo fini, immediatè se uniat Intellectus.

DICES 2. Datur species expressa de facto, ergo dabitur & impressa.

RESPONDETUR. Neg. Conf. quia si non ponatur expressa, hoc ipso non erit visio, ut infra dicitur; erit autem, etiam non posita specie impressa.

DICES 3. Ergo Deus ad visionem necessarius concurreret; quia per suam naturam.

RESPONDERI potest; Illum concursum fore ex suppositione necessarium, supposito scilicet, quod velit Deus beare, cum absolute posset non beare. Dicunt alii, quod essentia con-

currat ad visionem, non quā naturā est, sed quā omnipotentia; Ita ut ipsa visio, sit effectus omnipotentia.

DICES 4. Ex Quibus, voluntas nullā præsentia reali objecti est contenta, nisi adit intentionaliter ipsum objectum per cognitionem; Ergo neque intellectus contentus erit reali præsentia objecti, nisi adit intentionaliter per speciem.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia nisi voluntati adit objectum per cognitionem, hoc ipso deberet ferri voluntas in incognitum, quod absurdum est; in consequenti autem nullum est absurdum, præcipue cum seipso possit præstare objectum, quod præstaret species.

DICES 5. Objectum materiale etiam præsens, ut proportionetur intellectui Angeli indiget specie; Ergo etiam summa immaterialitas Dei, ut proportionetur intellectui, indigebit specie impressa.

RESPONDETUR. Neg. Conf. quia ut excedens illud objectum attingat, sufficit illi proportionari non objectum; hoc enim solo se potest præstare omnia, sed ipsam potentiam; quod fit, elevatione ejusdem, quam perficit lumen gloriæ. Addo, quod objectum illud habeat vim proportionandi sese, quam posset habere species impressa, quam vim proportionandi sese non habet objectum materiale respectu Angeli.

DIFFICULTAS II.

De Lumine gloriæ.

PRÆMITTO 1. *Dari lumen gloriæ:* quia ita definitur Viennense sub Clem. 5. ubi damnata est hæc propositio; *Anima non indiget lumine gloriæ ipsam elevante ad videndum Deum.* Et ratio est, quia intellectus noster est improporionatus ad videndum Deum, utpote objectum excedens, ergo debet ab aliquo proportionari, nomine autem hujus proportionativi, venit lumen gloriæ.

PRÆMITTO 2. *Quid sit lumen gloriæ?* quoad quid rei Nomine hoc venit qualitas specialis supernaturalis, elevativa potentiæ intellectivæ, ad visionem Dei. Quoad quid vocis, appellatur hæc qualitas lumen, quia sicut sine lumine corporali non percipitur objectum, ita nec sine illo adiutorio, saltem connaturaliter loquendo.

PRÆMITTO 3. *Lumen gloriæ non est ipsa visio:* quia citata Clementina, quæ incipit ad nostrum, de hæret: condistinguit visionem à lumine: non item est gratia Dei; quia hæc datur viatoribus, lumen non nisi comprehensoribus. Nec est actualis Dei concursus, quia hic præter lumen gloriæ est adhuc requisitus. Sed superest querere de Muniis luminis gloriæ.

Punctum

Punctum Difficul-

ratis 1.

Quodnam sit munus Luminis gloriæ?

DICENDUM est. *Lumen gloriæ non esse speciem impressam Dei, adeoque nec idem habere*. Est contra Vasq. Oviedo & contra Esp. q. 12. est communis reliquorum, quos citat, & sequitur Quiros d. 28. num. 3.

PROBATUR 1. Auctoritate: Quia de fide est lumen gloriæ requiri ad visionem Dei per Viennensem; & tamen non est de fide dari speciem impressam Dei. Ergo lumen gloriæ & species impressa non sunt idem. Faver S. Thom. hic. ar. 5. ad 1. suggeritque hunc medium terminum. Quia habitus alii supernaturales, non sunt species impressæ, nec se tenent ex parte objecti; sed præter species objecti v. g. fidei, requiruntur habitus principians illos actus, ut conaturaliori modo fiant. Ergo & lumen gloriæ non erit species impressa; sed tenebit se ex parte potentia dans ipsum posse. Deinde lumen exteriorum sensuum non se tenet ex parte objecti, nec est species objecti; Ergo neque lumen gloriæ, si cetera sint paria, ut sunt;

Quando verò S. Thom. lumen gloriæ appellat similitudinem essentie divinæ, id dicit eo sensu, quod lumen gloriæ sit similitudo, hoc est, participatio luminis divini; nam etiam virtutem intellectualem, vocat ibidem, similitudinem divinæ essentie.

PROBATUR 2. Quia hæc sententia multiplicat entia sine necessitate, nam præter lumen gloriæ quod per illam, est ipsissima species impressa, dari debet adhuc principium completens & roborans ipsam potentiam; nam etiam ipsa potentia influit in actum, qui censetur esse elevatus; hoc autem elevativum non erit lumen gloriæ, nam se tenebit jam ex parte objecti; hoc autem elevativum deberet se tenere ex parte potentia. Et sicut positum credere de omnibus speciebus; pone etiam in entitate supernaturalibus, requiritur adhuc habitus fidei completens proximè potentiam, ita & in præfenti.

PROBATUR 3. ex iis, quæ adfert Quiros. Tum quia potentia noscitiva non indiget specie, quando præfens est objectum, ex se sufficiens ad concurrendum; & tamen indiget lumine gloriæ. Tum quia lumen debet elevare, species impressa non elevat quæ talis, quia etiam ad objectum quæ tale, non pertinet elevare. Tum quia improprio & incompletio ad elevandum actum, potest & ex parte potentia, & ex parte objecti cogitari; hanc species tollit, illam debet tollere aliud principium, & hoc erit lumen gloriæ.

OBJICITUR 1. cum Vasq. Duæ causæ non possunt concurrere ad eundem effectum nisi

singulis illarum respondeant particulares formalitates, ergo cum intellectui & lumini gloriæ, nulla respondeat formalitas, non poterit dici, quod utrumque concurrat, nisi dicatur, quod lumen gloriæ, teneat se ex parte objecti.

RESPONDET Arriaga Neg. Ant. nam non respondent duæ diversæ formalitates concursui causæ primæ, & concursui causæ secundæ: Nec alia formalitas respondet concursui animæ, & alia concursui intellectus, distincti in sententia Vasquez realiter, ab anima. Deinde quam Vasq. formalitatem, exceptâ denominatione quod sit à lumine gloriæ, ostendet in visione Dei, eandem nos ostendimus. Denique ostendi hæc formalitas posset, nempe ipsa actio prout proficiscens à potentia elevatâ, vel potius elevante principio.

OBJICITUR 2. cum Esp. q. 12. Nulla causa efficiens est elevabilis divinitus, præterquam ad effectus specialiter affines effectibus connaturalibus, ergo intellectus solâ specie impressâ Dei, nullaque aliâ qualitate erit elevabilis.

RESPONDETUR. Ant. negari in materia de potentia obedientiali. Sed & neg. consequ. quia sicut præter species actus fidei, debet elevari potentia per habitum fidei, ita & in præfenti, hæcque elevabilitas, ut dixi, non potest tribui speciei impressæ.

INSTAT 1. Idem. Intellectus est naturaliter expers omnis luminis, distincti à speciebus impressis objectorum, non secus ac potentia materialis visiva, est naturaliter expers, omnis cognitionis circa Deum; Ergo intellectus ita erit inelevabilis per aliud, quam per species, ac potentia materialis est inelevabilis ad visionem Dei.

RESPONDETUR. Cum nomine luminis gloriæ veniat ipsum elevativum supernaturale, & cum in ordine naturali non sit necessarium illud elevativum, hoc ipso in ordine naturali, non debet dari ullum lumen distinctum à specie & potentia, quamvis derur in ordine supernaturali.

Deinde absolute loquendo falsum est Ant. quia de facto præter species & potentiam, dantur aliqua principia tenentia se ex parte potentia Intellectiva, quales sunt habitus; poterit ergo dari & lumen gloriæ, tenens se nonnisi ex parte potentia, tanquam elevativum.

Inelevabilitas potentia materialis ad visionem loquendo de potentiis, quæ nunc dantur, petitur ex eo, quia non proficisceretur ille actus ab intrinseco; & quod nullas intellectiones producat de facto potentia materialis, quæ rationes non militant, ne à lumine gloriæ, eleve- tur potentia.

INSTAT 2. Intellectiva est effectrix imaginum formalium, circa quæcunque objecta; potentia autem hoc modo assimilativa, solum potest juvari per comprincipia pariter assimilativa;

Q 4

hoc

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Tom. I. c. 2.
D. VI
S

hoc autem non est aliud, quam species impressa; hæc enim sola est contentiva specialiter objecti; Ergo cum hoc habeat lumen gloriæ, illud erit formalissimè species impressa Dei.

RESPONDETUR. Speciem non esse specialiter contentivam objecti, contentivi ate principii tenentis se ex parte potentia, illamque elevantis.

INSTAT 3. Species creaturarum in tantum juvant ad cognitionem abstractivam Dei, quatenus continent intentionaliter ipsas creaturas, quæ sunt similitudines physicae Dei, ac proinde continent in se intentionaliter Deum, participatum; Ergo neque lumen gloriæ posset quocunque modo conferre ad visionem, si Deum ipsum secundum se non contineret intentionaliter.

RESPONDETUR. Hanc intentionalem continentiam Dei in lumine stare in vi elevativa intellectus, quæ convenit lumini.

Quando autem dicit idem, si Deus exhiberet concursum illum objectivè & immediatè, tam ut quo, quam ut quod: Item, si per impossibile vel possibile poneretur species impressa Dei, non esset jam necessarium lumen, id etiam non convincit; nam ad connaturalius agendum esset necessarium lumen elevans, quamvis absolute loquendo hæc elevatio posset perfici per auxilium extrinsecum, & per concursum Dei, ut quo; posita etiam specie impressa, adhuc esset necessarium lumen tanquam elevativum potentia, & à parte illius requisitum.

OBJICITUR 3. ex Oviedo. Lumen gloriæ concurrat ad visionem, potentiam intellectivam elevat, nec est ad quemcunque effectum, sed ad visionem, terminatam ad naturam divinam; Et cum sit supernaturalis, dat potentia supernaturalisationem; Ergo in lumine gloriæ reperiuntur omnia prærequisita ad visionem.

RESPONDETUR. In lumine reperiri omnia prærequisita tenentia se ex parte potentia; sicut & in habitu fidei reperiuntur omnia requisita ex parte potentia, ut fiat actus fidei; neque tamen habitus fidei, est species impressa.

Quando autem inquit, quid sit hoc quod species impressa teneat se ex parte objecti, non ex parte potentia? Ad hoc responderi potest, inquirendo, cur habitus fidei teneat se ex parte potentia, nec sit species impressa? Directè autè dici potest, quod ad notitiam primitivè requiratur potentia & objectum, & quia fieri potest, ut utrumque vel velit, vel possit, vel debeat alio comprincipio uti; cum principia quæ determinavit sibi objectum futura sint ex parte objecti, quales sunt species; principia illa quæ sibi determinavit potentia, tenebunt se ex parte potentia, qualis est v.g. habitus.

Ut autem colligatur, quodnam comprincipium determinet sibi potius potentia, quam objectum, id in primis exinde colligi potest,

quia scilicet si ipsum principium habeat se per modum potentia, detque vel simpliciter, vel facile posse, hoc ipso tenebit se illud principium à parte potentia, cumque lumen gloriæ det simpliciter posse, hoc ipso tenebit se à parte potentia.

Rursus colligi id debet ex proportionem ab evidentibus ad inevidentia, cum ergo videamus species productas ab objectis ex parte objecti se tenere, non ex parte potentia: Item cum videamus species, quamvis complentes potentiam ex parte objecti, non tamen tribuere robur & vires agendi potentia, fit, ut illa principia, quæ etiam vires & robur agendi tribuant, debeant non se tenere ex parte objecti, sed ex parte potentia, tale autem est lumen gloriæ.

INFERES 1. Lumen gloriæ non habere rationem determinantis ad visionem. Ratio quia quamvis lumine gloriæ intellectus informatus, nunquam cesset à visione, nihilominus hoc officium commodius tribuitur ipsi objecto; sicut in aliis intuitivè cognitis; præcipue cum non appareat implicantia, cur divinitus non possit Deus, etiam posito lumine gloriæ, subtrahere suum concursum? Unde apparet, illud lumen non esse essentialiter determinativum, ad visionem, de quo hic agitur.

INFERES 2. Lumen gloriæ quamvis possit habere rationem objecti formaliter intelligibilis, respectu intellectus, quæ noscatur ipsum lumen, ut constet ex Anim. non tamen quæ noscatur ipse Deus: Quia lumen illud non esset Deus, consequenter intellectio luminis non esset intellectio Dei, de qua tamen intellectio hinc res est.

INFERES 3. Lumen gloriæ non habere munus illuminandi formale objectum visionis, seu essentiam divinam: Quia inimaginabile est, qui ipsum lumen gloriæ, dicatur illuminare essentiam divinam, & quæ illic tenebræ concipi possint, quas tollat lumen? Et sicut lux materialis non illuminatur alia luce, ite nec lumen increatum, illuminabitur creato.

INFERES 4. Lumen gloriæ non habere formalitatem dispositionis ad recipiendam visionem supernaturalem. Ratio, quia illa ipsa dispositio est supernaturalis, & tamè ad eam recipiendam non est necesse habere aliam dispositionem supernaturalem; Ergo neque erit necesse habere eandem ad recipiendam visionem. Aliud est de dispositionibus accidentalibus per ordinem ad formas substantiales, quia illas ratio, & experientia probat; quæ non militat in præfenti.

INFERES 5. Lumen gloriæ posse dici dispositionem ampliori modo; nam instruit intellectum, ut producere possit visionem.

Ex dictis autem vides, quod definitivè lumen gloriæ sit *Qualitas supernaturalis elevans intellectum creatum ad ponendam visionem Dei.*

Pun.

Punctum Difficultatis 2.

An sine lumine gloriæ possit Deus videri?

Negant Thomistæ. Affirmant communiter alii. *Cum quibus*
DICENDUM est. *Sine lumine gloriæ, posse Deum videri, Deo supplente concursum luminis.*

PROBATUR 1. Quia non implicat contradictionem; ita ut sine ullo intrinseco, quamvis transiente, perficiatur illa visio.

PROBATUR 2. Quia alios actus supernaturales tam intellectus, quam voluntatis, de facto exercemus interdum cum solo adiutorio extrinseco, ut cum ponitur primus actus fidei in adultis quem sequitur infusio habitus; item tum in mortali, ponimus actum charitatis, quem sequitur infusio habitus: Ergo & in presenti fieri poterit.

PROBATUR 3. Quia una causa iuvat aliam per solam assistentiam extrinsecam; causa irem prima causam secundam; Ergo & in presenti fieri poterit.

OBJICITUR 1. Citata Auctoritas Viennensis.
RESPONDETUR. Viennense loqui de lege ordinaria.

OBJICITUR 2. Quia sine lumine gloriæ & postea anima videre Deum, & non posset; posset quidem ut supponitur; non posset autem; quia sine viribus, non potest elicere actum visionis; iam autem vires agendi, sunt à lumine.

RESPONDETUR. Vires quidem agendi esse à lumine, sed nego quòd à solo.

INSTABIS. Intellectus est intrinsecè impotens ad visionem Dei ponendam: Ergo ut hanc denominationem amittat, debet poni intrinsecum mutatio.

RESPONDETUR. Etiam posita elevatione per lumen quod sit qualitas permanens, in intellectu, manet intrinsecè impotens ad videndum Deum, quia intrinseca illius impotentia, & est quædam potentia naturalis, inferior, objecto excedente; sed solum illic extrinsecè redditur potens, quamvis per aliquid in se receptum.

OBJICITUR 3. P. Laurentius Pikarski, & ad argumentum supponit textum Arist. 3. de An. t. 3. *Quia sensivum se habet ad sensibilia, ita intellectus ad intelligibilia.* Subsumit, Lumen materiale eatenus conducit ad visionem corpoream, quatenus est quædam materialis dispositio visivæ ad corpoream visionem; Ergo & lumen gloriæ eatenus conducit ad visionem intellectivam Dei, quatenus est quædam dispositio potentie intellectivæ ad intellectivam Dei visionem. Atque simul conseq. probatur. Eatenus lumen materiale est dispositio, quatenus visivæ offert consonantiam ad objectum visibile corporeum, sine qua consonantia non posset esse corporalis visio; lumen autem gloriæ adfert

etiam similem consonantiam. *Quod ulterius in hoc fundat discursu.* Sensatio proinde & visio, est quædam consonantia seu similitudo, & proportio sensus & sensibilis, seu visus & visibilis, quæ sublatâ, impossibile est fieri sensationem, siquidem ratio ipsius sensationis, & hæc ipsa consonantia; hinc docet Phil. 2. de An. t. 23. hanc esse causam propter quam excessus seu exuperantia corrumpant sensoria, & sensationes, quia si fortiter sensorio incidat motus, solvitur proportio quæ erat ratio sensus, sicut etiam tollitur consonantia nimium extensis vel percussis chordis.

Quando etiam visibile ponitur super oculum, non fit visio, quia ut fiat, necesse est inter oculum & colorem fieri consonantiam, ut sibi assimilentur secundum quod sunt in actu; hoc quidem visus; hoc verò visibile in actu; cum enim color non sit in se similis actu potentie visivæ, siquidem hæc est diaphana, seu perspicua illa non sit, fit postea talis actu, mediante aëre, vel aqua, vel aliquo simili diaphano, quod illuminatur ad præsentiam coloris, & ipse oculus cum est in actu, est perspicuus, hoc est diaphanus in actu, illuminatus nimirum ad præsentiam coloris: Quoniam ergo color positus super oculum, neque est per se neque mediante altero similis oculo, secundum quod est oculus in actu visivi, hoc est perspicuus, idèd positus supra oculum, non facit visionem: Necesse est igitur ut fiat consonus oculo, à lumine materiali: Ita etiam lumen gloriæ, quod est quædam participatio specialis luminis & splendoris divini, adfert beato consonantiam splendoris, & perspicui supernaturalis ad splendorem, & perspicuum divinitatis intelligibile. *Quod totum sic in argumentum colligitur.*

Impossibile est esse visionem sine consonantia, cum omnis visio consequenter & intellectio sit consonantia quædam; Ergo impossibile est esse visionem Dei sine lumine gloriæ; hoc enim præstat dictam consonantiam.

RESPONDETUR 1. Quod omnibus istis positis, & dictis, nondum appareat, quid in re sit ista consonantia; si enim ista consonantia est similitudo, quæ habetur per speciem expressam, id quidem verum est, sed nihil est contra nos; nam etiam nos dicimus, quod visio sine tali similitudine, perfecte non possit, cum visio sit formaliter illa similitudo; & sicut cognitio non potest esse sine cognitione, sic etiam non potest esse sine similitudine; nego tamen quòd hæc similitudo sit lumen gloriæ; cum potius, ut supra dictum, ad illam ponendam requiratur; & cum ad lumen gloriæ, non nisi passivè se habeat intellectus, sicut & oculus ad lumen materiale; è contra cum ad intellectionem, & visionem, quæ sunt quædam consonantia activè se habeat, fit ut non in lumine, dicta consonantia consistat.

RESPONDETUR 2. Assumendo objectionem pro probatione conclusionis, quia posita exupe-

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de. Z.
VI

exuperantiā potest adhuc divinitus fieri sententia, itemque potest fieri extensis, vel percussis nimium chordis sonus, adeoque sublatā consonantiā. Item non implicat digitum positum supra oculum videri, quo casu erit visio, & non consonantia; Ergo etiam possibile erit sine lumine gratiā videri Deum.

RESPONDETUR 3. Argumentum multum probare, quia etiam intellectio, quæ est primus actus fidei in adultis, est consonantia intelligibilis & intellectivi; illuminationes item quæ fiunt in nobis sine nobis; & tamen omnia hæc habentur sine consonantia, quam faciat qualitas aliqua, antecederet posita; Ergo idem dicendum de lumine gloriæ.

INSTABAT 1. Idem ex 3. contra gen. cap. 33. sed

RESPONDETUR. Illo loco non plus voluisse S. Thom. quàm quod intellectio divinæ essentia, debeat esse similitudo quædam Deitatis, participans eandem pro illo statu.

INSTABAT 2. Nec seipso, nec per auxilium extrinsecum potest Deus facere ut hic panis, qui seipso non est similis alteri, fiat ei similis nisi per susceptionem novæ qualitatis; hæc autem qualitatis in præsentī non alia est, quàm lumen gloriæ, impossibile item esse fidem sine obscuritate, spem sine arduitate; Ergo & visionem sine lumine gloriæ.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia relatio similitudinis, in re, nihil aliud est, nisi hoc & hoc album; si ergo non ponatur hoc & hoc album, hoc ipso non ponetur relatio in re; falsum autem est, quod in re visio Dei sit, intellectus & lumen.

Deinde non posita obscuritate in fide, arduitate in spe, nec fides, nec spes dabitur, ut suppono ex materia de fide, poterit autem habere totam suam speciem visio sine lumine gloriæ; cum non diversificetur à lumine gloriæ.

INSTABAT 3. Impossibile est fieri justificationem peccatoris sine mutatione intrinseca, ergo & fieri visionem sine lumine gloriæ. Responsum est ad Ant. in materia de Pœnitentia.

DIFFICULTAS III.

De principio visionis, quod est intellectus.

SI exactè de hac materia deberet tractari, desberent ea transcribi, quæ habentur in Animateis de Intellectu, & ex materia de sacramentis circa potentiam obedientialem; hic non nisi propria huius loci, perstringenda.

ASSERO 1. *Intellectum nostrum ad visionem beatam concurrere effectivè.* Tum quia ita S. Thom. hic q. 12. a. 5. in corpore. Tum quia visio est actus vitalis; Ergo ad illum effectivè con-

currere debet potentia vitalis. Tum quia in aliis habitibus supernaturalibus, potentia vitales ad actus concurrunt effectivè. Unde Trid. Sess. 6. c. 4. docet, quod in opere justificationis merè passivè nos non habeamus; Ergo idem effectivus concursus tribuendus erit, Intellectui etiam ad visionem.

ASSERO 2. *Intellectum prout condistinctum lumini, esse quidem causam remotam, principalem tamen visionis.*

Quod sit causam remotam. Ratio est, quia non habet omnia complementa, ut expedite exeat in visionem.

Est nihilominus causa principalis. Tum quia respectu vitalitatis debet assignari causa aliqua principalis, quæ reperitur etiam in visione; non est autem alia causa, quàm Intellectus. Tum quia incompletio illa, quam habet intellectus ad actum naturalem sine specie impressa vicariā objecti, vel sine ipso objecto, non impedit quominus dicatur adhuc intellectus causa principalis; ita & in præsentī incompletio illius ad actum supernaturalem, auferibilis à lumine gloriæ, non faciet, ut sit causa, non nisi instrumentalis. Tum quia nomine causæ principalis, vel venit causa primò & per se requisita ad ponendum effectum, sic causa, quæ est intellectus, erit principalis respectu visionis, in quantum vitalis est; vel nomine causæ principalis venit causa non operans ex proprio impulsu; quis autem impulsus imprimitur intellectui? Vel causa instrumentaria est, quæ non concurret virtute propriā: At nonne intellectus ad formalitatem vitalitatis concurret virtute propriā? Et hoc ipso si non concurreret virtute propriā, non esset ille effectus vitalis. Denique si accipias nomen causæ instrumentalis pro ea causa, quæ ponendo effectum, non ponit actionem, sibi suæque virtuti proportionatam, adhuc Intellectus erit causa principalis respectu vitalitatis proportionatæ illi principio.

ASSERO 3. *Immediatè concurrere intellectum ad visionem.* Tum quia quacunque posita mediatione non poterit ostendi, quid actus ille vitalis sit? Tum quia si non concurreret immediatè, ex eo non concurreret, quia concurreret ut elevatus, & completus à lumine, hoc immediationi non obstat, quia completur etiam intellectus à specie impressa, objecto, habitu, & tamen his non obstantibus, concurret immediatè, ergo idem dicendum in præsentī.

Sed quænam est operatio intellectus visio Dei? Commodè dicitur esse æquivalentem omnibus tribus, nam dum apprehendit Deitatem, est prima operatio; in quantum iudicat Deitatem his attributis ornatam, erit secunda operatio; & in quantum agnoscit Deitatem esse causam creaturarum, est quasi tertia operatio.

DISPU.

DISPUTATIO VII.

De ipsa visione Dei.

Uid sit visio? An sit ipsamet species expressa creata? Est materia juris Philosophici: Diximus autem universaliter, quod omnis intellectio sit similitudo, seu species expressa objecti, quod etiam per experientiam quisque suam probat; Ergo idem dicendum de visione Dei: Quia ipsa visio non beabit nos, ut quod; hoc enim spectat ad aliquid in creatum, sed ut quo, tanquam ratio applicans nobis beatificativum. Consultantur Animastici, & Philosophi morales, in hac parte: Pergenium est ad purè Theologica.

QUÆSTIO I.

De supernaturalitate Visionis.

Uid sit supernaturale tracto alibi. Nominè supernaturale breviter intelligitur illud, quod superat quamcunque actuatam, vel possibilem creatam Naturam: Quæritur ergo in præsentia: An omni possibili intellectui creato sit supernaturalis visio?

DIFFICULTAS I.

An omni intellectui, & creato, & creabili supernaturalis visio?

Possè esse alicui intellectui creato visionem connaturalem, & viribus ejus naturæ debentem, affirmant Major. & non negat Mol. Valentia. Rip. inclinante Arriaga d. 5. n. 39. Oppositum sentiunt alii gravissimi Auctores. *Sic*

Punctum Difficultatis I.

Impugnatur Implicantia, quæ stant pro impossibilitate visionis Dei viribus creatis.

IMPLICANTIA est: Implicat creatura natura sua impeccabilis: Sed si daretur creatura cui connaturalis foret Dei visio, hæc creatura esset connaturaliter impeccabilis: Ergo non potest: Major probatur Auct. SS. PP. Quia omnis creatura ex eo, quod sit ex nihilo, defectibilis est; si defectibilis, definere potest; si definere potest, amittere esse potest; si amittere esse potest, etiam illo malè uti potest, adeoque peccare. Rursus, si definere potest, alterari potest; adeoque peccare; quia peccare est alterari. Jam autem certum est creaturam videns Deum, esse impeccabilem naturaliter.

RESPONDETUR. Ex multis principiis hoc argumentum non esse demonstrativum: Nam optimis non demonstratur apud multos esse impossibilem creaturam, quæ naturæ suæ sit in-

defectibilis, idque ex suppositione, quod eam Deus creare velit, quæ suppositio utpote consequens, non minuit per illos Deo libertatem & dominium, quidquid sit de veritate hujus sententiæ; de qua in materia de Angelis.

Rursus pone creaturam illam esse defectibilem physice, unde de hoc quod malè possit uti suo esse in ordinè morali, alterarique moraliter? Item, Minor non probatur, nec aliunde probari potest, quàm quod cum assensu dissensus, cum amore odium stare non possint, quorum utrumque non demonstratur, ut vidimus alias; minusque adhuc demonstratur, si ponatur, quod posita visione, possit necdum sequi amor beatificus.

Rursus si tanti æstimandum est argumentum Majoris, quod infra ponetur, illud proportionally hinc applicari posset, quod scilicet complexum ex lumine gloriæ & intellectu sit tale, ut ei impossibile sit peccatum; & tamen illud complexum est finitum; Ergo positione alicujus substantiæ creatæ poterit æquari.

Denique cum libertas sit duplex, quædam contrarietatis, quædam contradictionis, cur non erit possibilis creatura seipsa essentialiter determinata nonnisi ad alterutrum è bonis eligendum? licet nunquam possit eligere malum, qualem libertatem agnoscimus in Deo, & in Christo D.

2. **I**MPLICANTIA est, quam sic proponit Cardinalis Palavicinus apud Avancinum. Omnis creatura rationalis suppte conditione est serva Dei, atque adeo non potest esse amica & filia Dei adoptiva ex proprio jure; sed tantum per elevationem & favorem: Quis enim dicat eum servum qui habet jus adversus Dominum, ut tractetur ab eo tanquam amicus & filius? Si autem creaturæ debetur gratia, aut visio absque elevatione, esset ex proprio jure amica, & filia adoptiva Dei.

RESPONDERI potest, quod quamvis habeatur gratia supernaturalis & visio beata, nec dum adhuc creatura definit esse creatura, atque adeo habere rationem servi. Quod inde sequitur, quia jus illud ad tractari per modum amici, & filii, est jus subditum quoad esse actuale divinæ ordinationi, sine qua non posset actu esse, ita idem fieret in præsentia: Et sicut Deus non potest facere, ne Petrus sit animal rationale, nihilominus in hoc quod est animal rationale est servus Dei, quia dependet essentialiter titulo creaturæ à Deo: Et sicut Grandes in Hispania, qui habent jus loquendi cum Rege recto capite, non hoc ipso desinunt esse subditi; quia hoc ipsum jus habent collatum à Rege, ita & in præsentia.

Dein-

Deinde respectu talis creaturæ haberet adhuc Deus jus subtrahendi sui concursus, etiam servato jure illius creaturæ; ad eum modum, quo est naturale homini præsentem socium de die videre; & tamen Deus ad hanc visionem potest subtrahere suum concursum.

Addit & bene Arriaga, sicut servus in moribus potest bene intueri Dominum, nec desineret esse servus; sic & creatura intueri potest naturaliter Deum, nec tamen rationem servi amittere. Deinde datur naturalis capacitas amicitia naturalis cum Deo, fundata in ipsa conditione naturæ; neque enim amicitia definitur per similitudinem, sed per mutuum amorem personarum rationalium; nec tamen illa amicitia eximit creaturam à ratione servi; ita nec eximeret in præsentia.

Idem medius terminus sic proponitur à Martinon ex Ripalda, tribuente eum Ludovico de Torrez. Oportet omnes beatos esse Dei filios; Ergo vel adoptione, vel naturâ; jam autem creatura, quæ connaturaliter posset videre Deum, nec esset Filius Dei naturalis; quia non esset ejusdem naturæ cum Deo, nec esset filius adoptivus, quia ex intrinsicis principiis illud haberet; & tamen adoptio est ex beneficentia & indulgentia acceptantis, & jus ad hæreditatem conferentis.

RESPONDETUR. Quod ratio visionis, & ratio filii Dei per gratiam, non necessario connectantur, de quo etiam actum in materia de Pœnitentia.

Deinde posito quod necessario secum connectantur visio & gratia, dici posset illum naturâ suâ esse beatum, & naturâ suâ esse filium Dei, non quia ejusdem substantiæ & naturæ foret cum Deo; sed quia natura illius condistincta à Deo, identificat sibi exigentiam qualitatis supernaturalis constituentis in esse filii Dei: Esset autem adoptivus filius; quia non esset ejusdem naturæ cum Deo, & per miraculum posset Deus impedire positionem illius qualitatis. Deinde esset filius adoptivus ratione liberæ ex nihilo productionis, & adoptionis in statum existentialem.

Rursus posito quod visio traheret secum necessario titulum filiationis, negari posset Major, quod scilicet omnis filius sit, vel naturalis, vel adoptivus, eò quod divisio procedat non nisi de filiis, qui de facto dantur; de facto enim datur Christus D. filius per naturam, & fideles filii per gratiam: Sed non procedit Major de filio possibili, qualis esset hic, cui connaturalis foret visio & gratia.

Idem sic aliter proponitur apud Rip. & Mart. Implicat substantia creata continens propriâ, & principali virtute gratiam justificantem. Tum quia Scriptura dicit solum Deum esse bonum. Tum quia SS. PP. probant Spiritum S. non esse creaturam, quia ut sit bonus, benefactor

non indiget. Tum quia gratia justificans, est participatio naturæ divinæ; Participatio autem naturæ divinæ continetur in sola natura divina ut causâ principali; nam natura inferior non potest principaliter continere participationem superioris. Tum quia aliâ etiam alios justificare posset, quia eâdem virtute, quâ ignis producit in se calorem, producit etiam in aliis: Si autem creatura posset justificare alias, hoc ipso Deus esset ex Aug. l. i. de Pecc. Mer. cap. 14. *Quisquis ausus fuerit dicere: Justifico te, consequens est, ut dicat etiam: Crede in me.* Sed si daretur creatura, quæ naturaliter posset videre Deum, hoc ipso contineret propriâ & principali virtute gratiam; Ergo.

RESPONDETUR. Inprimis Minorem non demonstrari: Et sicut in Physicis aliud est videre Patrem, & aliud esse filium; ita & in præsentia, & cum alia esset forma visio, & alia forma gratia, posset inter se separari. De facto etiam stat in nobis filiatio sine visione: Ergo apparet, non esse necessariam sequelam, si cui creaturæ sit connaturalis visio, fore connaturalem gratiam & filiationem Dei.

Sed insuper Major etiam non demonstratur. Scriptura dicit, solum Deum esse bonum bonitate per essentiam: Et sicut bonitas divina naturalis, non exigit, ne creaturæ dicantur bonæ naturaliter; sic nec bonitas illa, hoc est sanctitas, exigit, ne creaturæ dicantur sanctæ ex exigentia suæ naturæ: Distingueretur nihilominus illa bonitas & sanctitas à bonitate Dei, & Spiritus S. quia esset bonitas quæ pro statu existentia suæ, pendet à libertate Dei, diciturque ab alietatem in natura, quam non dicit Deus.

Porro illa participatio non deberetur naturæ tanquam causæ principali, quia non magis illi deberetur illa sanctitas, quam deberetur ipsum esse, & tamen ipsum esse debetur Deo, tanquam causæ principali.

Denique quamvis natura inferior, non possit continere participationem naturæ superioris principaliter, hoc est excellentiori modo, secundum quam phrasin, principale analogatum dicitur esse præcipuum, & excellentius in illo genere; potest tamen continere principaliter in isto sensu, hoc est ex vi suæ naturæ & principiorum intrinsicorum.

Nec inde sequetur quod alios justificare posset illa creatura; nam omnes perfectiones nostras quas physicè emanativè producimus in nobis, non possumus producere in aliis. Quando autem ignis producit calorem etiam in alio, id inde proficiscitur; quia habet à natura sua, ordinatâ accidentia ad inductionem suæ formæ, & vim disponendi sibi materiam; talis autem imaginationis nullum esset fundamentum, in dicta substantia. Et sicut malum argumentum est: Ignis generat alium ignem; Ergo & Adamas generabit alium Adamantem; sic etiam in præ-

presenti. Porro, quod hæc substantia generet, alia non generet, colligi id potest nonnisi à posteriori: ex quo inferimus, talem esse conditionem illius naturæ: tale autem quidquam à posteriori non haberetur de illa natura, præcipue cum dicat Augustinus, Justificationem ad Deum spectare solum. Quod autem Justificationem per modum satisfactionis illi substantiæ convenire non posset, suppono ex materia de In-
armatione.

Idem. Sic proponitur. Naturalibus viribus non potest quisquam disponere se ad visionem, ut definiunt Pontifices contra Bajum, & Tind. Sect. 6. c. 16. Ergo nec naturalibus viribus poterit videri Deus: nam minus est se disponere ad visionem, quam videre.

RESPONDETUR. Antecedens verum esse de præsentium rerum ordine, & de præsentibus substantiis, ad quod solum attendebant PP. & Concilia: hic autem quæritur demonstratio, non auctoritas. Consequentia etiam non est manifesta: quia laboriosior est productio caloris in ligno, quam inductio formæ ignis in lignum dispositum.

1. IMPLICANTIA est. Quia Deus nulli tenetur speciem suam infundere. Rursum, quia multa sunt, quæ videntur in Deo, quorum species est simpliciter supernaturalis v. g. futurorum æternorum Dei liberorum, quos solus Spiritus Dei format.

RESPONDERI potest, quod Deus pro præsentium rerum ordine nemini teneatur infundere sui speciem, vel per seipsum concurrere ad sui visionem; non implicat autem teneri ad hoc in æternorum ordine ex suppositione, quod talem creaturam velit ponere.

Immo ut ante etiam dictum est, multa nobis sunt connaturalia ad quæ Deus non tenetur nos præstare suum concursum, præcipue verò actus Dei liberos & futura ab illis pendentia: si enim aliæ creaturæ rationales habent jus liberi, quod est bonum naturæ intellectus; multo magis competit istud jus Deo, ut illo in-
ter, nemo noscat eosdem.

4. IMPLICANTIA est, quæ utitur Esparza. 1. Humanæ naturæ ex se præcisè non debet cognitionem ullam perfectiorem, quam comprehensionem suam, sed visio Dei immediata, est cognitio perfectior, quam comprehensio naturæ humanæ; nam per illam plures perfectiones attinentur, quæ nullo modo sunt communes hominibus cum Deo, redditque illa visio hominem impeccabilem, perfecte felicem, quod non competit comprehensioni sui.

RESPONDETUR. Comprehensionem secundum speciem cognitionis dividendam hoc genus, quod est cognitio, esse perfectiorem, quam quæcunque alia notitia; sed nego, quod comprehensio secundum terminos notitiæ speciei, sit cognitio perfectissima.

Quando autem dicit, quod habenti visionem Dei debeatur perfecta amicitia cum Deo, de hoc supra dictum est: Et sicut in ordine naturali non est homo ita contemptibilis creatura, ne sit dignus in ordine naturæ, amicitia Dei; sic nec erit indignus amicitia in ordine supernaturali, si hoc aliunde non probatur: Quæ amicitia non orietur ex aliqua indigentia, quam haberet Deus respectu hominis, nec ex similitudine in entitate, sed ex amore mutuo: Et sicut infinita distantia in ordine naturali, itemque in ordine supernaturali etiam posita elevatione non obstat amicitia; sic nec in præsentibus: Et licet Deus non possit odisse ea, quæ fecit, licet ea possit odisse creatura, quæ non semper in suo amore vel odio dictamen rectæ rationis sequitur; ita & in præsentibus; quod autem de facto non do-
leamus de negata nobis hæc & nunc beatitudine, hoc inde provenit; quia nobis non est connaturalis.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Proponitur Implicantia ex principis Thomisticis.

VERBA sunt S. Thom. hic a. 4. in corpore: *Cognitio contingit secundum quod cognitum est in cognoscente; cognitum autem est in cognoscente secundum modum cognoscentis: Unde cuilibet cognoscentis cognitio, est secundum modum sue nature: Si igitur modus essendi alicujus rei cognita excedat modum naturæ cognoscentis, oportet quod cognitio illius rei, sit supra naturam illius cognoscentis.* Huc usque S. Doctor, ex quo loco antequam formetur argumentum. P. Laurentius Pillarski, & P. Venceslaus Darowski

SUPPONUNT 1. Quod de ratione cognoscitivi, sit, quod cognoscens possit fieri alia, ut loquitur Arist. 3. de An. t. 37. fit autem alia remota per susceptionem speciei impressæ, quæ causat cognitionem objecti, & fit alia proxima, per efformationem speciei expressæ, quæ est similitudo formalis objecti, hoc est, intentionaliter continens ea prædicata, quæ objectum in quantum attractum mente, physicè in se habet: Ad eum modum quo expressio sigilli, seu sigillum expressum, continet in se ea lineamenta, quæ habet ipsum sigillum, quod est prototypum illius expressionis factæ; quia verò hæc expressio non solum in sui productione, pender ab anima noscente, sed etiam in sui receptione, fit ut inter ipsam potentiam cognoscentem, & ipsum objectum, prout stat in esse representato, deberet intercedere proportio: Quare objectum spirituale receptum in potentia immersa materiæ, debet induere modum essendi materiale, adeoque & objectum quod est actus purus receptum in subiecto immenso potentialitati, ut se conformet naturali modo essendi intellectus creati, induit

R

induit

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Bm. de. Z.
D. VI

induit subesse representato, rationem objecti potentialis, & debet relucere potentia sub modo potentiali, ut se conformet naturali modo essendi intellectus creati. Illustrant hoc suppositum instantia deducta à potentia visiva, cui quando applicatur objectum sub perspicilio viridi, representat illud ut viride.

Hoc Suppositum in quantum explicat, quod & proximè & remotè fiat intellectus alia, verum est. *Sed de cetero*

NON SATISFACIT. Tum quia si inter noscentem & noscibile deberet esse proportio talis secundum quam noscatur noscibile ad modum noscentis, intellectus intelligendo non fieret alia, sed semper idem, nempe potentiale.

Tum quia ex eo, quod quidquid recipitur per modum recipientis recipitur, item ex eo quod inter recipiens & receptum, debet intercedere proportio, malè arguitur non posse representari ab intellectu actum purum, nisi sub formalitate potentialis; quod ipsum probatur, quia ut inter recipiens & receptum sit proportio, sufficit ut ipsa cognitio in sua entitate sit potentialis, hoc est, quæ potuit non esse, sed non est necesse, ut ipsum objectum sit representatum, per modum potentialis. Tum quia si objectum prout representatum deberet esse conforme potentia representanti, & illud cognosceretur, quod cognoscitur ut suppono, & non illud cognosceretur quod cognoscitur, ut probatur: Quia non ea prædicata, quæ objectum in se continet representarentur sed alia: Cum enim v.g. objectum nulla prædicata potentialia contineat, non poterunt representari sub formalitate potentialium; & cum notitia debeat representare prædicata objecti non autem noscentis, quamvis noscens prædicata potentialitatis contineat, si objectum illa non continet, non poterunt præsentari. Tum quia inter noscentem & noscibile non debet esse proportio in ratione entis, sed in ratione noscibilis; consequenter non erit necesse in eodem genere entis esse noscitivum, & noscibile.

Illa ipsa instantia de perspiciliis in præsentia non suffragatur, quia si duplex appareat nasus, corrigit intellectus, non nisi unum esse, ita etiam quamvis Deus representaretur per modum potentialis, corrigeret sese intellectus. Deinde cum oculus non possit aliter rem noscere nisi secundum qualitatem medii, fit ut si perspicilia sint viridia, etiam objectum appareat viride; è contra intellectus non est determinatus, ut ita iudicet de aliis, qualis est ipse, hinc non enuntiat Deum esse creaturam, quamvis ipse sit creatura; Et sicut parum refert ceræ, quod sigillum sit aureum, vel lapideum, sed utriusque lineamenta exprimit, licet expressa illa imago sit semper ceræ; ita & intellectus poterit exprimere actum purum & actum potentialem, licet ipsa expressio sit in entitate potentialis.

His etiam omnibus manumissis, est adhuc instantia contra dictum suppositum, quia Angelus noscit materialia, nos saltem abstractivè noscimus spiritualia: Ergo non oportet esse talem proportionem inter noscens & noscibile, qualem ponit suppositum. *Hinc*

SUPPONUNT 2. Quod proportio quæ intercedit inter potentiam & objectum, similis debeat esse proportioni, quæ est inter causam & effectum; causa autem ita debet proportionari effectui, ut causa quidem excedere possit effectum, non tamen excedi ab effectui; sic & potentia potest excedere objectum, non è converso. Unde fit ut Angelus utpote perfectior, itemque Deus, possit noscere materialia, cum tamen homo non possit noscere entia se superiori intuitivè. *Hoc suppositum*

NON SATISFACIT. Tum quia non dat rationem, cur proportio quæ debet esse inter potentiam & objectum, debeat esse talis, qualis est inter causam & effectum. Tum quia quamvis cognitio sit per modum effectus, qui ponitur ab intellectu; non tamen debet hæc haberi proportio ad objectum, quod non est effectus potentia. Tum quia Angelus inferior noscit superiorem intuitivè; Ergo non debet proportio servari inter objectum & potentiam, qualis est inter causam & effectum. *Hinc ulterius*

SUPPONUNT 3. Proportionem, quæ est inter noscens & noscibile in ratione cognitionis, consimilem quam habet causa & effectus, proportionem in quam illam attendi debere non penes excellentiam specificam entis: Unde Angelus inferior potest noscere intuitivè superiorem, sed debet attendi penes gradum genericum entis, ut scilicet objectum non habeat gradum genericum entis nobiliorem noscitivo; hos autem gradus tres numerat S. Thom. cit.

1. Gradus genericus seu modus genericus essendi est, quorum, ut inquit S. Thom. *natura non habet esse nisi in hac materia individuali, seu quod idem est, entium ordo, quæ sunt materia, vel sunt essentialiter ordinata ad materiam, qualia sunt omnia inferiora Angelis, & ipse etiam homo constans materia & forma, essentialiter, ad materiam ordinata.*

2. Modus genericus rerum est, *quarum natura sunt, inquit, per se subsistentes non in materia aliqua, quæ tamen non sunt suum esse, sed sunt esse habentes.* Hoc est, secundus gradus genericus rerum est, quæ nec sunt materiales, nec ad materiam essentialiter ordinatæ. Sed sunt substantia completæ quamvis non sint à se, adeoque dicunt potentialitatem metaphysicam, licet non physicam, talesque sunt Angeli.

3. Modus essendi est entis, *quod est suum esse subsistens*, hoc est, actus purus potentialitatem etiam metaphysicam excludens.

Com-

Comparantur hi gradus ordinariè sicut sphaera inter se, sicut enim orbis Lunæ non includit superiorem, sed includitur ab illo, hic autem specie includens orbem Lunæ includitur adhuc ab alio, sic procedendo usque ad supremum; ita secundus modus essendi excellit primo, & secundum superat tertius; cognoscitiva etiam secundi ordinis attingit intuitivè primum ordinem, & alias substantias inclusas in ordine, licet non attingat intuitivè etiam tertii ordinis, hoc est Deum. *Ha suppositis, sic*

ARGUMENTUM formatur. Quodcumque modus essendi cogniti, seu objecti, excedit modum essendi cognoscitivi, objectum illud, non potest connaturaliter secundum se cognosci à cognoscente; sed Deus quamcumque substantiam creabilem excedit modo essendi, ut ratio demonstrat; Ergo secundum se connaturaliter nulla creabilis substantia cognosci potest. Major probatur inductione, nam anima sensitiva, non potest cognoscere res spirituales; cujus non alia ratio reddi potest, quam quod habeat modum essendi, infimi ordinis; anima autem ultra partim potest noscere intuitivè spirituales, partim non; nam in corpore noscere non potest, potest extra corpus, quando jam acquiritur consimilem modum essendi, secundo ordini. Angeli autem omnes, se intuitivè noscunt; quia omnes sunt ejusdem ordinis generici. Denique Deus, qui est actus purissimus, & omnis potentialitatis expers seipsum naturaliter intelligit per modum actus puri. *Totum hoc suppositum*

NON SATISFACIT. Argumento quæ, ex supposito fundamento facto responderi potest, imprimis, quod multum probet, quia probat nec omnimodis entia secundi ordinis posse, v. g. elevari ad videndum Deum, cum entia sensitiva primi ordinis v. g. bruta, non possint ad id elevari. Deinde idem suppositum, & argumentum non probat intentum; quia non est demonstratum, quod aliqua potentia materialis, hoc est primi ordinis non possit noscere entia immaterialia. Inductio nihil probat, quia procedit de entibus, non nisi pro præsentis rerum statu.

INSTABIS 1. Si modus cognoscendi intuitivè, non sequitur modum essendi genericum expositum, sequeretur modum essendi ipsius objecti seu cogniti; cognitionem enim sequi modum essendi cogniti, est esse cognitionem talem, quæ faciat cognitum esse in cognoscente, secundum quod ipsum, seu secundum modum essendi ipsius cogniti; quod etiam tunc in illa notitia utpote intuitivè contingeret; non potest autem dici, quod cognitio sequatur conditionem objecti, & non cognoscentis.

RESPONDERI potest; Quod eo casu cognitum in formali representationis sequeretur objectum: Nam objectum repræsentaret; licet non sequeretur modum essendi ipsius objecti

quoad entitatem, quia entitas illius cognitionis, esset creata, potentialis &c. quibus omnibus assimilatur suo principio; hoc autem sufficit, ut dicatur cognitio, sequi modum essendi cognoscentis.

INSTABIS 2. Amicus. Non potest intellectus elicere visionem actus puri, nisi in se præhabeat objectum, vel speciem actus puri, ut scitur ex Animasticis: sed neutrum istorum potest naturaliter habere aliquis intellectus creatus, vel creabilis: quod ipsum probatur; Quia nulla potentia potest naturaliter exigere objectum, aut speciem in modo operandi se perfectiorem, qualis est modus operandi actus puri. Assumptum probatur: Quia potentia præexigit objectum, vel speciem ejus tanquam complementum sui ad producendum actum sibi proportionatum, ad talem autem actum, nulla potentia potest naturaliter præexigere speciem altioris ordinis, quia cum tam species, quam potentia sit connaturale instrumentum substantiæ ad eliciendam vitalem operationem, naturaliter perfectivam ejusdem substantiæ; sicut nulla substantia creata, potest exigere potentiam se altiore, alioqui posset causa principalis exigere naturaliter suum naturale instrumentum se nobilius, quod implicat; ita neque poterit naturaliter exigere altiore seu superiorem speciem, vel objectum, quam sit ipsa.

RESPONDERI potest, in primis argumentum multum probare, probaret enim, quod nec cognitione abstractivâ demonstrativâ, possit à nobis attingi Deus; dicerem enim etiam illam speciem esse excedentem. Rursus probat hoc argumentum, divinum concursum in ordine naturæ, non posse naturaliter deponi à creatura, quia concursus ille est concursus actus puri, adeoque ratione principii, perfectior creaturâ.

Directè autem respondendo distinguitur illa propositio; Nulla potentia potest naturaliter exigere objectum, aut speciem objecti in modo operandi se perfectiorem, si perfectius sit objectum non nisi entitativè, non potest inquam illius objecti speciem exigere. Nego Majorem: Non potest exigere speciem objecti, aut ipsum objectum perfectius, hoc est non connexum cum suis naturalibus principiis in ordine repræsentandi. Concedo Majorem: Hinc illa species repræsentaret objectum perfectius entitativè, sed non perfectius, hoc est, excedens vim repræsentandi naturalem.

Quod autem dicit de substantia, instrumentum se nobilius non deponente concedatur interim; Deus enim concurrens ad sui visionem, non est instrumentum, sed potius comprincipium nobilius, potest autem aliquod ens ignobilius exigere aliud tanquam comprincipium, licet illud comprincipium sit nobilius in Entitate, ut corpus humanum exigit animam rationalem. Ad maximum vera est illa propositio de

R. a instru-

R. P.
H. MŁOD
KOWSKI
Tom. I. et. Z.
VI

instrumentis emanativè debitis, & producibilibus; non autem de instrumentis aliunde quaesitis.

Punctum Difficultatis 3.

Recentiores Implicantia.

PRIMA IMPLICANTIA est. Quà utitur Perez num. 17. Essentia Dei includit visionem, quâ Deus se videt; Ergo videre Deum per essentiam erit videre visionem, quâ Deus se videt, & quidem non aliter, quàm Deo manifestante liberè: Ergo Deus loquitur cuilibet rationali creaturæ videnti ipsum Deum: Nam omnis manifestatio libera, quæ vel sit immediata manifestatio proprii conceptus, vel exhibitio signorum manifestativorum, est libera locutio.

Unde ulteriùs sic formatur argumentum: Omnis manifestatio immediata facta cuilibet creaturæ à Deo de visione, quâ Deus se videt, est revelatio, vel locutio divina de re, quæ non potest esse manifesta, nisi per revelationem, & locutionem divinam: Sed omnis talis revelatio est supernaturalis; Ergo & illa visio.

RESPONDERI potest in primis, non esse demonstrabile, quòd non possit videri divina Essentia, & non videri personæ, vel attributa: Consequenter dici posset, Non esse demonstrabile, quòd non possit videri divina essentia, & non videri saltem clarè, quoad hoc, in quantum Deus, est visio sui ipsius.

Deinde, hoc quod est videre visionem Dei, Deo se manifestante liberè; dupliciter accipi potest, nempe quòd se Deus manifestet liberè antecedenter, id est, habendo potestatem ponendi vel non ponendi creaturam, quæ illum ita videat; & sic nego possibilem esse creaturam, cui eo modo se manifestet non liberè Deus, quia creatura eo ipso, quod creatura sit, antecedenter non est exigitiva essentialiter, ut existat. Deinde potest Deus manifestare se liberè creaturæ in hoc sensu, quòd scilicet, quæcunq; posita, non habeat jus & exigentiam naturalem videndi Deum, videndique visionem quâ se videt, & hoc probandum fuisset, de hoc enim est quaestio, & huius implicantia quaeritur.

Quamquam etiam ex hoc posset implicantia dicta solvi salvarique, quomodo tunc liberè videatur Deus, quia sicut posita creaturâ rationali, quæ naturaliter noscit Deum abstractivè, liber est adhuc Deus, ut concurrat ad illam notitiam; ita & in presenti.

Vel si mavis, dicere poteris, quòd liberum sit quidem Deo se revelare, sed posita illâ revelatione non indigeat creaturâ, elevante principio, ad illud revelatum intuitivè noscendum.

Cur item non poterunt dari revelationes, quæ non sint extra vires naturæ? Et sicut quam-

vis Angelus A. videt naturaliter substantiam Angeli B. & tamen non videt actus illius liberos, ut ita fervetur bonum naturæ rationalis, quod stat in jure secreti, ita etiam in presenti.

Rursus assumptio illius principii; Locutio propria est manifestatio interni conceptus absolute loquendo falsa est, quia, si Dominus Deus revelaret mihi, quid cogitet Paulus, reverà tunc haberem manifestationem interni conceptus Pauli, & tamen nunc non loqueretur mihi Paulus. Deus item noscit omnes nostras cogitationes, nunquidne omnibus illis Deo loquimur?

Quando autem adducit locum S. Pauli, quòd nemo sciat secreta Dei, nisi Spiritus Dei, locus ut sonat non est accipiendus, aliàs probaret etiam abstractivè non posse Deum nosci naturaliter, imò nec ab ipsa visione supernaturali, quia nec ipsa est Spiritus Dei: Procedit ergo locus vel de actibus Dei liberis, vel de presenti serie creaturarum.

ADDO etiam quòd concessa hac propositione, quòd de ratione beatitudinis sit ultimum incrementum, quod potest haberi in vita intellectuali, in qua crescimus nostris intentionibus, non sequitur tamen intentum Perez; quare enim tale incrementum non posset adhuc esse debitum secundum vim naturæ? Imò hoc incrementum, non esset summum in ordine, quia naturaliter abstractivè noscimus Deum, crescimusque per hanc notitiam, in vita intellectuali, & tamen illud incrementum non est summum ratione ordinis; possemus enim adhuc elevari ad habendam de Deo notitiam abstractivam supernaturalem; ita & in presenti posset illa creatura naturaliter videns Deum elevari ad illius visionis actum supernaturalem producendum cum casu quo non elevetur sit productura actum visionis Dei in entitate naturalem dignior; erit ille actus supernaturalis, sicut dignior est abstractiva Dei cognitio, si supernaturalis foret. Possemus etiam crescere per attingentiam actuum Dei liberorum, ut crescunt Angeli, qui connaturaliter vident suas substantias, & per manifestationem actuum liberorum acquirunt incrementum vitæ intellectualis.

Ceterum illa Propositio, esse amabile summè in suo genere, & non propter indigentiam allativam doloris, aut corruptivam, vel impeditivam existentiae, est boni praesentia & nobilitas: Hæc, inquam, propositio instantiam habet in Deo, quia Deus de facto amat se, & noscit se tali necessitate, ut desineret illius existentia, si se non nosceret; Ergo potest esse bonum summè amabile, quamvis negatio amoris existentiam illius solveret.

INSTAT primo. Deus est talis, qui possessus quolibet gradu beatitudinis supernaturalis animi fatiatur; est enim Deus bonum, absque defectu; Ergo implicabit possideri illud, & non habere possessionem quâ possidens posset esse con-

contentus: Sed si esset possibilis natura, cui esset connaturalis visio Dei per essentiam, posset accidere ut in minori gradu Deum videret, quam posset naturaliter, imò ita accideret, quia imperus charitatis nullum habet finem & modum. Deinde una natura supernaturalis foret melior, quam alia; id est una ferretur naturali impetu ad maiorem beatitudinem, quam alia; Ergo minor beatitudine non esset contenta, imò posset esse poena aeterna videre Deum in minori gradu, quam posset naturaliter videri.

Ex quibus omnibus formatur argumentum in Camestres, Deus visus cuilibet naturæ creatæ est bonum sufficiens: Nullum bonum naturaliter debitum est sufficiens; Ergo nullum bonum naturaliter debitum alicui creaturæ, est Deus visus infse.

RESPONDERI potest argumentum habere proportionem in supernaturali visione; nam etiam in illa dantur gradus & impetus charitatis, etiam in illa non habet finem: & si dicas in supernaturali beatitudine contentari videntem mensurâ, quam illi præfigit liberalitas Dei per lumen gloriæ, vel quam præfigit ipsum speculum voluntarium Deus ita & in præsentia contentatio illa dicitur oriri ex conditione naturæ, et voluntario speculo Deo, licet naturaliter attingibili.

Ad argumentum in Camestres disting. Minor: Nullum bonum naturaliter debitum tanquam terminus, & obiectum actûs, est bonum sufficiens. Neg. Min. Nullum bonum naturaliter debitum tanquam passio, vel proprietas &c. est sufficiens. Conced. Minor. Disting. q; Consequenti, nego consequentiam; Deus autem est bonum debitum, tanquam obiectum.

INSTAT 2. ex Aristot. 14. Metaph. cap. 4. ubi dicit, Essentiam Dei consistere in bonitate sufficiens; Ergo videre illam essentiam, erit beatitudo; cum autem Deus sit etiam Trinus, videre naturaliter Trinitatem, erit aliquid superabundans, bonum autem superabundans non debetur naturæ.

RESPONDERI potest, Bonum superabundans naturæ, seu excedens vires naturæ cognitivas & appetitivas est bonum superabundans; sed non bonum quod est superabundans ex fecunditate naturæ, & identificatum realiter sufficiens.

INSTAT 3. ex Nazianz. Orat. 2. de Pace ubi dicit: Conditionem cujuslibet naturæ intellectualis creatæ esse servilem; videre autem Trinitatem superat conditionem servilem.

Responsum huic argumento supra in simili. Deinde hic non queritur Auctoritas, sed ratio.

SECUNDA IMPLICANTIA. Si persona putaretur creatæ, esset per suam naturam capax videntis naturaliter Deum, & esset per suam essentiam digna visione Dei, & non esset; esset quidem, quia qualibet persona per suam naturam,

est digna beatitudine, aut certe ei debetur facultas libera, eam obtinendi, neque potest eâ privari naturaliter, nisi in poenam peccati; non esset autem digna, quia si spectemus ipsum bonum beatitudinis consistentis in visione Dei, per essentiam, illud est bonum plusquam sufficiens ad bonum, cuius aliquis est dignus ex sua natura, est bonum iustum, & æquale non ultra dignitatis spem, & confidentiam. Ergo.

RESPONDERI potest, dignitatem sumi posse pro sola proportionem & æqualitate geometricâ; & talis non repugnat creaturæ, in ordine ad videndum Deum, daturque etiam in ipsa visione supernaturali, & naturali beatitudine, fundaturque hæc proportio in proportionem notabilis & noscibili. Secundo potest accipi dignitas proportionem & æqualitate Arithmetica, & hæc impossibilis est creaturæ, sed non requiritur ad visionem; quia nec in naturali beatitudine habetur.

Deinde Justitia illa & æqualitas dupliciter spectari potest, vel respectu actionis, quæ est beatificativa ut quo, & inter hæc & beatificandum, intercedere debet quæ sita illa æqualitas, & justitia; non enim potest esse ratio agendi ut quo, excellentior, principio activo. Secundo potest spectari illa æqualitas & justitia respectu obiecti circa quod, & cum hoc beandus non debet habere æqualitatem, ut patet in naturali beatitudine & ipsamet supernaturali.

Falsa etiam est hæc propositio: Beatitudine debita secundum vires naturæ non potest creatura rationalis nisi in poenam privari; nunquidne jam desineret tunc Deus habere rationem speculi voluntarii? Nunquidne titulo solius exercitii suæ libertatis, non posset subtrahere concursum? Et sicut in moribus Regi non additi non admittuntur ad videndam faciem Regis, idque in poenam; & nihilominus aliqui etiam ex fidelibus subditis non admittuntur non in poenam, sed ad servandam Majestatem: vel ex ordine Principis; ita & in præsentia. Ad alia solvenda

NOTO 1. de hoc ipso quæri: Cur non possit dari creatura, naturaliter omnia, ut ait Paulus, credens, sperans, etiam independentem ab unionem hypostaticam. Illa Propositio: Nemo potest videre Deum, qui non possit eum summè amare, si ly summè accipiat pro necessario vera est, nam Deus clarè visus necessitat ad amorem; sed falsa hoc sensu, quod debeat intensissimè, & excludendo amorem maiorem, amare; de facto enim hoc non habetur, etiam in beatitudine supernaturali. Nec tamen illa charitas esset substantialis, sed distincta realiter, eo quod non detur creatura, suum actum sibi identificans.

NOTO 2. Fidem naturalem, itemque actum quemcunque non distingui obiecto à supernaturali; hinc possibilis est creatura naturaliter credens existentiam incarnationis, saltem ex sup-

R. P.
H. MŁOD
KOWSKI
Bm. de Z.
D. VT

posita revelatione, poteritque dari creatura naturali actu subdens humanitatem Deificatam Deo: Nam & Catholici hoc non semper actu supernaturali faciunt. Quando dicitur,

Christum habere radicem nostræ fidei, id verum est de præsentium rerum ordine; maxime quoad fidem supernaturalem: Per quod etiam explicari debent aliæ Auctoritates S. Pauli.

NOTO 3. Ad cognitionem illam naturalem, quæ videretur Deus, posset absolute loquendo, concurrere etiam species impressa; cujus infusionem & comproductionem, posset deposcere illa creatura, vel saltem exigere, ut à suo intellectu agente producat. Sed posset etiam dici, quod sine specie impressâ, sed per immediatum concursum videret Deum. Concessa autem illa specie, sicut in aliis materiis, est necesse poni ejusdem excitationem, concursum divinum, &c. sic & in præsentia.

TERTIA IMPLICANTIA. Si possibilis esset talis natura, Deus esset objectum formale motivum illius per solum concursum generalem, quod multis probat; hoc autem est impossibile; quia quando effectus fit à causa secunda, per solum concursum generalem, tunc determinatio quantitatis effectus, fit à causa secunda; intellectus autem non potest determinare quantitatem visionis: Hæc enim potest esse major & minor, & intellectus ad hunc effectum, sunt æquales. Non etiam poterit fieri ab objecto determinatio visionis; quia hoc supponitur esse infinitum, adeoque quantum de se potens facere majorem & majorem intensionem; Ergo hoc referri debet ad Dei volitionem, adeoque ad concursum specialem.

RESPONDERI potest, specialitatem concursus duplicem cogitari posse; Primam, quæ sit ordinis supernaturalis, qualis de facto datur ad visionem beatam: Et alia specialitas, intra ordinem naturalem, qualis esset ad invenientiam quadraturam circuli, talisque specialitas ad illam visionem naturalem admitti posset.

Deinde istud principium quod quando effectus fit à causa secunda per concursum generalem, quod determinatio pendeat à causa secunda, universaliter falsa est, quia per concursum generalem posset venire canis ad bivium, manereque indeterminatus à circumstantiis ad unam potius viam: Quo casu determinatio illius spectaret ad causam primam.

Denique dici posset, quod jus videndi Deum secundum vires naturæ supponat hanc conditionalem, si Deus voluerit; ad eum modum, quo potestas in Angelo A. videndi secreta, Angeli B. est naturalis, illiusque exercitium naturale, supposita revelatione Angeli, cujus est secretum: Sic & in præ-

senti.

DIFFICULTAS II.

Deciditur de titulo questionis.

DICENDUM est. *Non esse possibilem creaturam, cui sit connaturalis Dei visio.*

Vidimus supra non posse hanc conclusionem à priori, & demonstratione Metaphysica probari; potest tamen demonstrari à posteriori, & demonstratione Theologica assumente principium fidei, sic. Quia & esset naturalis illa visio illi possibili creaturæ, & non esset; esset quidem ut supponitur; non esset autem, ut probatur: Quia si illi possibili creaturæ esset naturalis Dei visio, tunc visio, quæ de facto datur, non esset supernaturalis, quam tamen docet fides, esse supernaturalem. Seq. prob. quia quod est supernaturale, debet esse tale (secundum statum questionis in materia de Ente supernaturali) ut sit ex se & supernaturale cuiusque creabili substantiæ; Ergo si visio esset alicui creabili substantiæ naturalis, hoc ipso visio quæ datur, non esset supernaturalis.

Respicit hoc argumentum in primis principium negativum; quia scilicet quodcunque est fundamentum ex vi supernaturalitatis petibile, probans aliquid esse supernaturale omni substantiæ creatæ, idem probabit de visione.

Neque dicas illam visionem fore distinctam specie à præsentia quæ datur; dicam enim unionem hypostaticam, vel quæcunque alia entia, indubie respectu quarumcunque creabilium naturarum supernaturalia, posse esse alicui creaturæ naturalia, modo distinguantur specie.

Respicit deinde idem argumentum varias Auctoritates, quas post alios adducit Martinon. d. 8. n. 63. quæ probant visionem, esse omnino supernaturalem, & vitam æternam, esse gratiam Dei; inter quas Auctoritates est Augustini auctoritas ex Epist. 114. c. 15. *Siquæris, inquit, quomodo Deus sit invisibilis, si videri potest? Respondeo, invisibilem esse naturam; videri autem cum oculis, sicut vult.* Et inferius: *Est natura sua invisibilis & incorruptibilis, qua contentum posuit Apostolus dicens: Regi seculorum invisibili & incorruptibili, quia sicut nunc incorruptibilis, nec postea corruptibilis; ita non solum nunc, sed semper invisibilis.*

Obicit Major, Mol. Arriaga, & alii. Coniunctum ex intellectu, & lumine gloriæ, non est infinitæ perfectionis: Ergo potest æquari positione finitæ perfectionis substantiæ, eousque auctæ; ut accedat ad æquandum, coniunctum illud, ex intellectu & lumine gloriæ; Ergo & quæ naturaliter noscat divinam essentiam; quia illud constatum naturaliter noscit eandem: Quod ulterius in hoc fundatur: Quia unum finitum potest æquari ab alio finito, si creascit in perfectione.

RESPONDERI potest. Retorq. arg. Constatum ex potentia creata, & concursu divino gene-

generali, est finitæ perfectionis; & tamen illi sine ullo alio addito, connaturale est agere; Ergo poterit illud conflatum æquari ab aliqua possibili substantia, quæ scilicet se sola sit sufficiens ad agendum.

Item, conflatum ex potentia nolente & ipsa notitia, est finitum, & connaturaliter attingit objectum; Ergo illud conflatum à creabili substantia æquari poterit, quæ scilicet sit substantialis objectorum notitia, & intelligendo actus purus, ut Deus. Item conflatum ex ipsa præcisa ratione unionis hypostaticæ, cum natura creatæ, est finitum; nam unio de se est modalitas, seu formalitas finita, & non est extremum illius est infinitum, nempe personæ Divinæ; Ergo poterit dari substantia, quæ æquet illud conflatum, consequenter quæ sit connaturaliter substantia, & unio hypostatica.

Neque valet, si dicas cum Martinon. Nulli creaturæ esse connaturale, ut privetur propria & naturali subsistentiâ; quia conflatum illud ex ratione hypostatica & natura humana est finitæ perfectionis, estque illi connaturale, ut careat subsistentiâ humanâ; Ergo dari etiam poterit substantia, quæ æquet illud conflatum, & cui eam connaturale sit carere propria subsistentiâ.

RESPONDETUR 2. Quod ratio finitudinis non importet semper rationem æquandi; nam finita est perfectio quadranguli, & tamen multiplicatis in infinitum triangulis, æquari non potest: finita est perfectio cujuscumque hominis, & tamen æquari non potest, in infinitum multiplicata perfectione bruti: finita item perfectio cognitionis v.g. Angelicæ, & tamen æquari non potest multiplicata in infinitum perfectione sensationis, & similia. Sed tunc non nisi unum finitum potest æquari ab alio finito, quando attingit illius perfectio in eodem genere. Et sic v.g. calor ut tria potest æquari à colore ut unus, si tria super, repetatur unitas caloris. Et certe hoc ipso, quia aliqua entia sunt diversæ rationis, non dicuntur æqualia; hoc enim ipso quia sunt diversæ rationis, disparata sunt, consequenter solvunt ab æqualitate, vel inæqualitate.

Imaginabile quidem est, quomodo entia diversæ ordinis possint aliquo modo se æquare; Si æquatio in genere moris, vel in prædicato æque communi, & ita sex floreni æreorum solutorum æquant moraliter unum aureum, & triplicare quantum per quantitatem ordinis naturalis, posset æquari à quantitate supernaturalis ordinis, si daretur, modo illa quantitas augeretur: quia datur æquatio in eodem prædicato formali, hoc est extensione; non potest autem ostendi, quod aucta quæcunque substantia intellectualis creata, aucta, inquam, secundum perfectionem, esset habitura aliquod commune prædicatum, cum conflato ex intellectu humano & lumine gloriæ, ratione ejus conveniat illi naturalis Dei visio.

Deinde etiam hoc posito, quod illo conflato detur aliquid perfectius, non ex eo jam sequitur quod vel formaliter, vel eminenter debeat continere inferius; sed sufficit ut vel unâ perfectione superet illud: & ita superat Angelus hominem, licet non habeat potentiam generandi quâ talem nec formaliter, nec eminenter.

Tota itaque finitas illius conflati v.g. ex intellectu humano & lumine gloriæ in hoc stabit; quia potest dari perfectior intellectus, & perfectius lumen; non autem in coæquatione à substantiâ naturali, qualem ponit argumentum.

Addi potest contra Martinon d. 7. n. 27. Quod sicut intellectus Luciferi, est perfectior virtute intellectivâ sancti Petri; & tamen hujus virtus intellectiva posito lumine elevante, sit ordinis Divini; ita posito intellectu perfectiori præ intellectu S. Petri, modò eleveretur intellectus S. Petri lumine gloriæ, erit ordinis Divini, non autem ille prior.

RESPONDERI potest 3. Negando quod conflatum ex intellectu & lumine gloriæ naturaliter videat Deum, sensu quem assumit argumentum; vel potius distinguendo illam propositionem claritatis causa. Conflatum illud ex intellectu & lumine gloriæ videt Deum naturaliter, hoc est non indiget ullo principio de novo elevante. Concedo: videt naturaliter, hoc est non involvit ullum principium elevans & supernaturalis. Nego. Quod si illud conflatum involvit tale principium, etiam substantiam creabilis, deberet illud involvere.

INSTAT I. Arriaga. Conflatum illud ex intellectu & lumine gloriæ si dicatur esse aliud, seu altioris ordinis, petitur principium; non enim potest ostendi is altior ordo, nisi supponatur lumen esse supernaturale omni creaturæ, de quo tamen est tota quæstio.

RESPONDETUR. Hoc dicendo non petitur principium; quia supponitur aliunde notum, omnia supernaturalia, esse altioris ordinis naturalibus; Supponitur item quod lumen sit supernaturale omni possibili creaturæ, secundum jam dicta; & quia in hac quæstione non attenditur, quid demonstrari possit, sed attenditur ad principia fidei; hinc bene huic argumento, secundum eadem principia, respondetur.

INSTAT I potest 2. Quidquid Deus potest per superadditam qualitatem, potest hoc ipsum per essentiam conferre intellectui; Ergo hic potest esse per essentiam visus Dei.

RESPONDETUR. Falsum Antecedens, quia non potest Deus facere, ut aqua sit essentialiter calefactiva, potest idem per qualitatem, vel per potentiam obedientialem; potest item facere ut creatura intellectualis per superadditam notitiam à se productam noscat res, nec tamen potest facere substantiam creatam, seipsa intellectivam. Ant. itaque est certum, si res non implicet.

INSTARI potest 3. Proponendo idem aliter. Ordo substantiarum creabilium, non est inferior ordine accidentium; neque enim Deus est minus potens in creandis substantiis, quam in creandis accidentibus, neque est minus participabilis per substantias, quam per accidentia; Ergo potest creare substantiam, quæ sit ejusdem ordinis cum lumine gloriæ.

RESPONDETUR. Inprimis concedendo totum, ut probetur una contradictionis pars, talem scilicet substantiam esse possibilem, & deinde opponendo argumentum propositum supra, ut ostendatur alia contradictionis pars, nempe quod sit talis substantia impossibilis.

Directè dici potest, quod ordo substantiarum non sit inferior ordine accidentium, secundum entitativam perfectionem, quod scilicet sicut accidentia possunt magis & magis perfici, ita & substantiæ: non esse tamen æqualis habitudinis, ut scilicet possit hoc connaturaliter aliqua substantia, quod potest cum accidente præcipuè elevante.

QVÆSTIO II.

De Objecto visionis.

INDUBIÈ objectum visionis est Deus, ne ergo inutilis sit quæstio, sensus tituli erit: Quenam objecta attingat visio in Deo? Divisio objecti visionis est in primarium, quod est ipsemet Deus; & in secundarium, quod sunt creaturæ; ut quæstio absolvetur commodius;

PRÆMITTO 1. De facto videri à Beatis clarè essentiam Divinam: quia hoc est articulus fidei, fundatus in illo 1. ad Cor. 13. videmus nunc per speculum & in ænigmate; tunc autem facie ad faciem; credimus autem Divinam essentiam. Definivit id etiam Florent: in decreto de Purg. ubi ait. *Animas jam purgas mox intueri Deum trinum & unum, sicuti est.*

PRÆMITTO 2. De facto etiam videri à Beatis Trinitatem. Ratio est, Tum quia id docuit cit. Florent. Tum quia fide credimus etiam Trinitatem, ergo videbimus, ut salvetur locus Pauli. Tum, quia videtur Deitas etiam sub formalitate substantiæ, hinc connaturaliter loquendo videri debet etiam terminus illius, hic autem est triplex personalitas.

PRÆMITTO 3. Videri in Deo omnes perfectiones primarias, & attributa primaria; non tamen videri omnes secundarias. Nomine primariorum veniunt perfectiones simpliciter simplices, nomine secundariorum, aliæ, ut aliqui potentia, aliqui scientia. Prima pars prob. Tum, quia ita sentit Ecclesia. Tum, quia credimus perfectiones primarias; Ergo & videbimus, ut voluit Paulus. Tum, quia dicta verba S. Pauli derivat Aug. in soliloquiis c. 26. ad visionem attributorum primariorum. Secunda pars prob. Tum, quia expressè Scriptura multorum tali

um notitiam negat Beatis, ut videre est, Matth. 14. Isaia 63. Dan. 3. Tum, quia aliàs noscerent omnia possibilia, quorum omnium positio, est perfectio secundaria. Tum, quia alias careret Deus bono naturæ intellectualis, quod est jus secreti.

Neque valet si dicas; quod illæ perfectiones secundariæ sint essentia Dei; nam in recto sunt essentia Dei, & secundum hoc rectum noscuntur: Sed est difficultas; An noscantur formaliter acceptæ, & secundum sua obliqua.

Nec obest, quod illæ perfectiones primariæ dicantur infinitæ; non sunt enim fortè numero & extensione infinitæ sed dignitate; & si noscitur de facto attributalis infinitas Dei, poterunt bene nosci & primaria attributa infinita dignitate. His facilioribus præmissis. *Sic*

DIFFICULTAS I.

De Objecto visionis primario.

SUB hoc titulo, maxime discutiendum est: An notitiā intuitivā attingi possit v. g. essentia Divina; & non attingi personalitates & similia. Non posse id fieri post Thomistas docet Suar. Vasq. Mol. Amicus d. 9. à sect. 18. Quirós d. 31. à sect. 2. Posse autem id fieri, docent Scotista, Salas, Arriaga, d. 9. Mart. d. 8. f. 9. *Sic*

Punctum Difficultatis I.

An sit possibilis inadequata Dei notitia, & tamen intuitiva?

QUÆRES 1. Quid sit sentiendum de possibili-
tate inadequata notitiæ, & tamen intuitivæ?

ASSERO 1. Implicare contradictionem ut visio sit formaliter præcisio. Ratio, quia implicat contradictionem, unam formalitatem esse formaliter aliam; implicat enim unam definitionem esse formaliter aliam; Ergo etiam implicabit visionem, esse formaliter præcisionem; quia etiam hæc definitionibus differunt.

ASSERO 2. Præcisum potest esse visum: Sensus asserti est, quod scilicet, si primò antecedit præcisio, & sequatur intuitio, fieri possit, ut illud quod erat præcisum possit esse visum, & non abstractivè cognitum. Dixi, si præcedat præcisio, ut scilicet salvetur, quod in uno eodemque statu remanens objectum videatur; quia si post visionem accederet præcisio, mutaretur status, ut ita dicam, objecti.

RATIO 1. asserti est, quia id non implicat contradictionem, ut videbimus solvendo argumenta.

RATIO 2. quia inprimis pro sua parte non implicat intellectui præscindere objectivè, ut dictum alibi; ex alia parte, objectum præcisum, quod possit videri, sic probatur, vel objectum præci-

præcisum, & inadæquatum, est in illa ratione inadæquati, & præcisi, sicuti est in ratione illa inadæquati, & præcisi; vel non est: si non est; Ergo quod est, non est; est enim in ratione inadæquati, & non est, sicut est in ratione inadæquati: Si autem est in illa ratione inadæquati, sicuti est in illa ratione inadæquati, sicuti est in illa ratione inadæquati, potest etiam cognosci; omne enim quod est, est cognoscibile, vel noscitur: Ergo & videri intuitive; quia videri intuitive nihil aliud est, nisi videri sicuti est, ita, ut Iritas cognitionis mensuretur Iritate objecti. *Hoc ipsum se aliter proponitur.*

Objectum adæquatè acceptum est adæquatè sicuti est adæquatè; Ergo etiam inadæquatè acceptum, est, sicuti est inadæquatè; Ergo quemadmodum dum cognoscitur adæquatè, sicuti est adæquatè, dicitur videri adæquatè; ita dum cognoscitur inadæquatè, sicuti est inadæquatè, essentia videbitur inadæquatè; quia visio definitivè, est noscere sicuti est. Fallitur autem imaginatio oppositorum, dum hunc terminum sicuti est, sumunt pro eodem, ac pro esse physico reali.

RATIO 3. ejusdem est. Quia ponamus, quod Petrus præcindat rationem communem animalis: Quæro: An illum conceptum objectivum Petri, attingat Deus, vel non? Si non attingit, ergo omni scientia non scit omnia, nec noscit, quæ noscit homo, interrogatusque Deus quid cognoscat Petrus, deberet dicere: Nescio; interrogatusque quid concurrenit noscendum, deberet repetitò dicere: Nescio: quod si attingit, quæro: An cognoscat illud notitia intuitiva, vel non? Si cognoscit intuitiva, ergo potest præcisum cognosci intuitivè; Si autem non cognoscit intuitivè, ergo Deus abstrahit, quod est contra defendentes: & si dicas, quod Deus intuitivè cognoscat conceptum formalem, non tamen intuitivè conceptum objectivum representatum ab illo formali; Ergo similiter contra Oppositos sequetur, quod possit intuitivè nosci Pater, non nosci autem Filius; quia non est major connexio inter Patrem & Filium, quam inter conceptum representantem quæ representantem, & representatum.

Neque valet, si dicas, quod Deus intuitivè cognoscat illud animal; quia cognoscit & hoc, & illud animal.

Contra, quia conceptus ille formalis non representat hoc & illud; sed rationem communem; Ergo saltem unâ formalitate notitiæ, debet attingi, illa ratio communis. Dixi unâ formalitate notitiæ, ut ita ostendatur Deum non præcindere formaliter, sed æquivalenter: Sic enim illa notitia etiâ particularia non attingeret, præcinderet formaliter, abstraheretque ut nos.

Dices. Non est major ratio, cur repugnet visio sit formaliter præcisi; & non repugnet præcisum videri.

RESPONDETUR. Rationem hanc esse, quia in illo priori sequeretur formalitatum confusio, & definitionum; quæ in asserto secundo non sequitur, ad eum modum, quo album potest esse dulce, licet dulcedo, non sit formaliter albedo.

QUÆRES 2. *Quid sentiendum sit de visione Essentia, & Personarum?*

ASSERO 1. *Essentiam Divinam præcisam à personalitatibus posse videri.*

RATIO 1. est, quia id non implicat, ut videbimus solvendo argumenta.

RATIO 2. Quia non implicat formalitatem aliquam præcisam, nihilominus intuitivè nosci, ut dictum sup. Asserto 2. Ergo etiam poterit nosci ratio essentia, sine personis; non enim est, cur, si alia præcisa, intuitivè noscibilia sint, non sit intuitivè noscibilis, essentia præcisa.

RATIO 3. à pari. Prima paritas, potest communicari natura, & non communicari paternitas; Ergo & videri. Secunda Paritas, potest uniri immediatè persona Verbi & non uniri immediatè natura, ergo & videri; quia si aliqua distinctio est sufficiens ad salvanda prædicata hæc: Communicari, & non communicari, quæ sunt prædicata physica, quare sufficiens non erit ad salvanda hæc prædicata: Intuitivè nosci, non intuitivè nosci? Tertia Paritas, quia non minùs identificantur realiter perfectiones secundariæ Dei Deo, quàm personalitates. Ergo si potest per omnes videri essentia Divina; & non videri perfectiones secundariæ, poterit etiam videri essentia non visis personis.

ASSERO 2. *Non est possibile videri unam personam in ratione talis personæ, & non nosci aliquo modo aliam personam, correlativè respondentem, qualis est correlatio personæ Patris, ad personam filii.*

RATIO est, quia & videretur tunc illa persona in ratione talis, & non videretur; videretur quidem ut supponitur; non videretur autem, quia est impossibile nosci relativum, & non nosci ad aliud: cum definitivè sit ad aliud: sed tunc non nosceretur ad aliud; quia illud aliud, dicis, nullo modo attingi.

ASSERO 3. *Non est possibile unam personam correlativam videri visione adæquata, & non videri aliam personam correlativam.*

RATIO est, quia & videretur adæquatè illud correlativum, & non videretur adæquatè; videretur quidem adæquatè ut supponitur; non videretur autem adæquate, quia non videretur id quod inadæquata suâ ratione importat, nempe terminum.

ASSERO 4. *Est possibile videri unam personam correlativam visione inadæquata, & non videri aliam personam, sed tantummodo nosci utrunque.*

RATIO 1. est ex jam dictis, quia scilicet id non implicat: deinde major est identitas inter naturam v.g. & paternitatem, quàm inter paternitatem & filiationem; & tamen potest communicari essentia, non communicari paternitas;

Ergo

R. P.
H. MŁOD
ANOWSKI
Omd. d. e. Z.
D. VI
S.

Ergo & multò magis videri paternitas non visâ filiatione. Item non magis essentialiter in ratione etiam respectivi importat omnipotentia v. g. N. equum possibilem, quàm importat v. g. paternitas filiationem; quia sicut ad aliud, paternitas est, hoc est ad filiationem; ita ad aliud est, etiam omnipotentia; & tamen potest nosci omnipotentia intuitivè, & non nosci N. equus possibilis; Ergo etiam poterit nosci intuitivè paternitas, & non nosci intuitivè filiatione.

Neque valet si dicas, quia omnipotentia est ad plura, & paternitas non est nisi ad unum, reddit enim argumentum factum. Relativum ad omnia, potest nosci intuitive, non cognitis intuitive omnibus, sed tantum aliquo modo; Ergo & relativum ad unum, nosci poterit, non cognito intuitive illo ad aliud, uno.

RATIO 2. est, quia potest dari lumen gloriæ, quod intuitivè repræsentat omnipotentiam, & non terminos illius; Ergo etiam poterit dari lumen intuitivè repræsentans paternitatem, & non repræsentans intuitivè filiationem. Neque valet si dicas, quod termini omnipotentia, non sint ejusdem rationis cum omnipotentia; sunt enim creaturæ; jam autem paternitas & filiatione sunt termini ejusdem rationis in ratione Divini: non inquam valet, quia etiam creaturæ in ratione creaturæ sunt termini ejusdem rationis, & tamen potest in Omnipotentia repræsentari una creatura, quin repræsentetur alia. Deinde in intuitiva non est necesse attingi terminos connexos essentialiter, si sint diversæ rationis salvâ formalitate intuitivæ; Ergo eadem salva, non erit necesse nosci terminos ejusdem rationis.

RATIO 3. est. Non est necesse ut ex vi comprehensionis unius correlativi, sequatur comprehensio alius correlativi, & ita quando Angelus comprehendit creaturam, non est necesse, ut comprehendat creatorem; Ergo etiam non est necesse, ut ex visâ filiationis unius correlativi, sequatur visâ filiationis alius correlativi.

RESPONDET 1. Suar. Majorem esse connectionem inter relativa in ordine ad cognosci, quàm in ordine ad uniri, nam v. g. scientia non potest nosci sine scibili; in omni tamen intellectu unitur noscenti sine scibili.

CONTRA est. Tum, quia vidimus supra, quod relativa omnipotentia intuitivè nota, non exigit intuitivè nosci terminos omnes. Tum, quia nego hoc ipsum non posse scilicet scientiam pro qualitate, ut supponimus, acceptam, vel habitu, nosci intuitivè, non cognito intuitivè scibili. Tum, quia quamvis concedamus, quod correlativa magis sunt connexa ad cognosci, saltem quomodolibet quàm ad uniri; nego tamen ex dictis, magis esse connexa, in ordine ad nosci intuitivè.

RESPONDERI potest. Ex eo personam Verbi posse terminare unionem; quia hæc ter-

minatio cum sit personalis, & singula personæ habeant suas distinctas personalitates, poterit una terminare, quin terminet alia: at verò visâ, est communis toti Trinitati.

CONTRA est. Tum, quia concedo communem esse toti Trinitati visionem hoc sensu, quia unaquæque persona videri potest; sed nego esse communem toti Trinitati hoc sensu, quod si una videatur, debeat videri alia. Tum, quia sicut unaquæque persona habet propriam suam personalitatem, ita habet suam cognoscibilitatem; quomodo enim possem dicere, quod habeat propriam personalitatem, si non est cognoscibile, quod habeat propriam personalitatem: Ergo & visibilitatem & intuitibilitatem.

ASSERO 5. *Posse videri unam personam, non attactâ aliâ ullo modo, si disparatè se habeat, v. g. posse videri paternitatem, non visâ spiratione passiva.* Ratio, quia sunt & distincta realiter, & nullo modo connexa.

QUÆRES 3. *Quid sentiendum de visione Attributorum.*

ASSERO 1. *In sententia illorum, qui de conceptu essentie dicunt esse Attributa, non posse videri essentiam sine attributis.* Ratio, quia impossibile est videri hominem, & non animal rationale: Ergo etiam &c. siquidem illa sunt de definitione essentie.

ASSERO 2. *In sententia de primo essentiali conceptu Deitatis Attributa non ponente, in primis videri possunt Attributa secundum rationes communes, non attingendo ullo modo Deitatem.* Ratio, quia sic sumptæ rationes communes præscindunt à Deitate, ex alia parte rationes præcise possunt intuitivè nosci.

Rursus accipiendo Attributa secundum quod sunt à parte rei, non potest videri rectum unius, quin videatur rectum alius. Ratio, quia idem habent rectum nempe Deitatem; Sed possunt non videri secundum suam connotata: quæ enim in hoc implicantia? atque ita potest videri Deitas sine connotato, quod est sublevatio miseriæ, adeoque sine misericordia.

ASSERO 3. *Accipiendo Attributa pro formalitatibus seu formis quibusdam metaphysicis Divinis, potest concipi unum, quin concipiatur aliud, adeoque & videri.* Quod possit concipi suppono ex materia de Præcisionibus: quod possit videri, Probatum est in quæsito 1. Asserto 2.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones.

SUPpono quid sit cognitio intuitiva, & quidem pono quod rigorosè loquendo non sit idem, quod scientia visionis, quamvis passim hæc duo confundantur; Ratio est, quia cognitio, quæ habetur à Deo de possibilibus, non est cognitio visionis, ut scitur, & nihilominus salsum

non est dicere: quòd Deus abstrahat, & abstrahat noscaturque utendo phrasi communi, non noscitur illa per alias species, aut per modum alius. Per hoc autem inter se distinguuntur, quia visio respicit existentiam qualem, intuitiva autem, formatur formalitate simpliciter propria: jam verò hæc formalitas stat in hoc, quòd est noscere objectum secundum quod ipsum, & sicut est; ita ut modus seu ita cognitio, respondeat modo ita & sicuti objecti. Porro hoc ipsum quòd est noscere ita, sicut est objectum, dupliciter potest accipi; vel noscere conformiter ad objectum, & hoc, commune est omni notitiæ veræ; vel noscere eo modo, ut ita & modus notitiæ, proportionetur ita & modo objecti, & hoc spectabit ad intuitivam. Ita v. g. quando nos demonstramus existentiam Dei, demonstramus conformiter ad objectum, cum ipsum objectum existat; quia tamen modus, & ita illius notitiæ, non est proportionatus, modo ita objecti; nam concipimus Deum, vel per modum personæ venerabilis corporeæ, vel per modum lucis, sit ut illa demonstratio, non sit notitia intuitiva.

PROBATUR bonitas explicationis 1. Auct. S. Pauli, qui intuitivam Dei per hoc definit, *videmus eum sicuti est*, quasi diceret; Ita notitiæ, respondebit ita objecti.

Deinde, quia communes explicationes non satisfaciunt: nam si dicas quòd intuitiva noscat objectum non per modum alius; rem positivam explicabis per conceptum negativum, ac si intuitivam albi, explicares, per intuitivam non per modum nigri.

Item si dicas, quòd intuitiva habeatur per proprias species, vel per concursum immediatum objecti; E contra quia sine utroque potest Deus determinare intellectum ad producendam notitiam intuitivam. Quòd si recurras, debere illam notitiam proficisci ab aliquo defectu objecti supplente; contra, quia malè quia describeret albedinem, quòd sit dealbativa nisi dealbandum assumatur in genere efficientis regredi.

Denique, quia hoc quòd est noscere non per modum alius, potest revocari ad dictam explicationem tanquam conceptus negativus; hoc quòd est procedere per proprias species revocari potest tanquam id quòd ordinariè contingit. *hic posio*

OBJICITUR 1. Auctoritas 1. est S. Script. ubi Christus D. alloquens Philippum Joan. 14. *Philippe qui videt me, videt & Patrem meum.*

RESPONDETUR 1. Quòd alia sit hæc propositio: visio filio videri & Patrem, & alia hæc visio filio, videri debere indispensabiliter Patri; Prius illud dicit Christus D. non postea, beneque illum locum accipere possumus de visione ordinaria, vel de visione sumpta pro

qualicumque notitia, quo etiam modo explicandus est Aug. in Psal. 85.

Deinde, Christus D. loquitur illic non de visione corporali: Pater enim non habet corpus, non etiam de intuitiva, de quâ hic; quia illa, in via, Apostolis non competebat; Ergo debuit loqui vel de visione per fidem, vel de visione lato modo, hoc est, notitia abstractiva; inde autem non sequitur, visio rigorosè filio, debere rigorosè videri & Patrem.

Denique hunc locum non debere intelligi de visione Essentiæ Divinæ docet Salaz, Tolemus, Vasq. Granadus autem adfert hanc explicationem; quia Christi D. etiam quâ hominis tanta fuerit cum Patre consensio, & connectio, ut qui eum fide, quâ deberet, cognosceret, scire consequenter posset, eum esse filium æterni Patris connaturalem.

2. Auctor. est S. Thom. ex 2. 2. q. 2. a. 4. ad 3. Sed illic loquitur de solâ lege ordinariâ.

3. Auctoritas est ex 3. p. q. 3. a. 3. Sed illo loco tantum loquitur S. Thom. de abstractione negativa, quæ negat personas de Deo, quæ quia falsâ est, non potest esse objectum veræ visionis Dei; sed non loquitur de abstractione ablegativa, quæ nec affirmat, nec negat.

OBJICITUR 2. Est impossibile existere aliquid à parte rei, & tamen inadæquatè; Ergo etiam est impossibile videri inadæquatè; quia visio, est ad rem, sicuti est.

RESPONDETUR. Neg. Conf. disparitas est, quia si aliquid inadæquate existeret, idem unumque distingueretur hoc ipso realiter à se ipso, ut distinguuntur Ens, & non Ens: Si autem videatur una formalitas non visâ aliâ, non sequetur distinctio realis. Probationi Conf. mox respondebitur.

OBJICITUR 3. Illa notitia & esset intuitiva, & non esset; esset quidem ut supponitur; non esset autem, quia ad rationem intuitivæ spectat, ut non aliter sit in mente noscentis, quàm sit in se ipsa; nam intuitiva est circa rem sicuti est, ergo cum v. g. Divina Essentia, non sit sine personis; non potest nosci sine personis.

RESPONSIO 1. Communis est, quòd de ratione intuitivæ non sit, omnes formalitates objecti attingere. Illustratur hoc 1. visione corporeâ; oculus enim cognoscit intuitive albedinem, nec tamen videt, an sit modus, an qualitas realis?

Neque valet si dicas, quòd illa prædicata non cadant in sensum, nam si stare potest intuitiva omnibus non visis, si non sint visibilia corporaliter, quare intuitiva stare non poterit, si non videantur omnia, quamvis sint visibilia? ex eo, quia vel deficit lumen, vel denegatur concursus Divinus ad reliqua videnda.

Rursus, videndò albedinem intellectio conjuncta illi visioni est intuitiva, & tamen non habet vim discernendi omnes formalitates; & ex quocun-

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
Bm. d. e. Z.
VI

quocunque principio fieri potest, ut tunc non omnes formalitates intuitivæ attingantur, idem fieri poterit ex defectu luminis, concursus Divini &c. ne omnia intuitivè attingantur. Et sicut si daretur oculus essentialiter determinatus, nonnisi ad videndum album, hoc ipso connaturale esset illi non videre nigrum: ita & si datur concursus determinatus nonnisi ad intuendam certam formalitatem, connaturale illi erit, nonnisi unam formalitatem videri.

Neque valet, si dicas, quod sicut non possit dari concursus ad videndam albedinem, qui non videat albedinem, ita non poterit dari concursus ad videndam essentiam, & non personas, cum ipsæ sint realiter essentia, non valet inquam: nam primò albedo non distinguitur virtualiter à seipsa. Deinde unum idemque & ratione ejusdem videretur tunc, & non videretur: quod non sequeretur, si visā essentia, non viderentur personæ: de quo in materia de præcisionibus.

RESPONDETUR 2. secundum communia principia. Ad rationem intuitivæ adæquatæ spectare, ut res non aliter appareat in mente noscentis, quàm sit in seipsa, sed non spectare id ad rationem intuitivæ, inadæquatæ.

RESPONDETUR 3. Deratione intuitivæ esse, ut videatur res sicuti est, non hoc sensu, sicut existit physicè; sed hoc sensu, ut ita objecti, & ita cognitionis inter se commensurentur, quod jam explicatum est.

INSTABIS. Si per impossibile in Deo foret nonnisi una persona, non posset tunc videri natura non visā personā; Ergo cum non minùs identificet sibi natura Divina tres personas planè atque una esset, non poterit videri sine illis.

RESPONDETUR in primis etiam Ant. esse falsum, supposito si formari posset distinctio inter naturam & personam ratione connotatorum: sed misso Antecedenti, negatur consequentia; Disparitas est, quia fortè tunc non haberetur fundamentum præscindendi illas duas formalitates, adeoque nec videndi unam sine alia.

Concedimus quidem quod sublatā per impossibile unā personā, tolleretur natura Divina; quia nisi tolleretur, sequeretur distingui realiter naturam & personam: sed hoc absurdum non sequeretur, si videatur una persona, vel una perfectio, non visā alia.

Ad multas objectiones, quæ desumi possent ex Quiros negante præcisiones objectivas, quales admittimus, solvendas.

NOTO 1. Quod illa visione videnda sit natura, non sicuti est in ratione adæquata, & physicè; sed tamen sicuti est in ratione inadæquata, per ita cognitionis, proportionatum, ad ita objecti. Et quamvis connexa non possint attingi, quin attingatur utrumque, potest tamen aliud attingi intuitivè, & non aliud.

Quod autem dicit, Intuitivam debere esse per proprias species, id jam negatum est: sed etiam hoc concessio, nego quod ratio aliqua præcisa, & inadæquata, non possit habere propriam speciem, inadæquatam sui esse.

Casu quo res supponatur indistincta virtualiter, habens tamen diversam definibilitatem & connotata, poterit bene videri una, quin videatur alia, secus si etiam non habeat diversa connotata; nego enim cognitionem abstractivam illam esse, quæ rem noscit secundum ordinem ad connotata extrinseca; nam omnipotentia prout dicitur connexionem cum creaturis, intuitivè noscibilis est; & tamen noscitur secundum ordinem ad extrinseca.

Concedo Deum non posse videri adæquatè, quin attingatur quod sit potens; sed nego; si in intuitiva, si in abstractiva id fieri non posse, si sint inadæquatæ: nec tunc intuitiva confundet Deum cum creaturâ; intuitivè enim videbit, illum, non esse creaturam. Casu autem quo attingerentur solæ rationes communes, quid fieret? dicitur infra. Reliqua ejus Argumenta à n. 25. impugnant potius præcisiones objectivas.

NOTO 2. Quod negari realiter de paternitate non possit Sapientia; quia aliàs daretur distinctio realis inter sapientiam & paternitatem; sed si negetur prædicatum visū, non sequetur hæc distinctio realis.

Quando enuntiatur hæc propositio: Paternitas existit, si ponantur tres existentia relative, nullo modo attingetur essentia; secus si negentur, quia hoc ipso, quod importatur illic existentia, importabitur existentia naturæ; cum hoc tamen stabit, ut possit non attingi sub puro prædicato paternitatis; ad eum modum, quo in hoc termino natura Divina terminatur paternitate, est necesse attingi, naturam & paternitatem; sed non est necesse si attingatur natura, sub conceptu naturæ.

An autem sub hoc termino: Paternitas generat, respondeat natura, vel non? dictum in materia de præcisionibus.

Quamvis realiter paternitas sit essentia, quod ex hoc si videatur paternitas non visā essentia, inferri non possit alietas realis, dictum supra: Cæterum si natura Divina quæ est à parte rei physicè, & prout est à parte rei physicè attingatur, attingentur & personæ.

Deinde videtur Quiros aliquid assumere difficile; nam ex una parte ponit quod in intuitiva non sit necesse clare omnia prædicata exprimi, ut habetur num. 29. Ex altera parte docet, non posse videri unam personam, quin videatur alia; & tamen secundum priorem propositionem posset clare non exprimi, adeoque nec videri.

Quod autem dicit, Intuitivam in hoc stare, ut quamvis clare non exprimatur objectum, tal tamen sit in cognitione, ut nullo dissimile sit objecto

objecto reali, id verum est, de sola adæquata
notitia.

Nego ex dictis suprà, quòd Paternitas visa se-
cundum conceptum objectivum, sit essentia
identificans filiationem; nego concepto colore
concipi inclusionem formalem, vis v. g. produ-
ctivæ specierum, eritque tunc imago coloris in-
adæquata.

Concedo quidem quòd videns paternitatem
non possit reddere rationem de filiatione, sed
insuper addo, quòd nec sit opus filiationem ex
parte objecti necessarii secundum intuitivam
respondere; licet non possit respondere in co-
gnitione intuitivà nisi eà ratione, quā potest
physice existere, si intuitiva sit adæquata, secus
si inadæquata.

NOTO 3. Ad solvendas objectiones Amici.
Quando videntur perfectiones Divinæ omnes,
non esse illam infinitam visionem; nam in primis
terminus ipse, non est infinitus numero; nam
non sunt fortè numero infinitæ, perfectiones
primariæ: posito quòd sint intensivè infinitæ, ni-
hil sequitur, quia circa infinitum intensivè, po-
test versari finita notitia.

Si autem comparentur inter se visio totam
Deitatem, & alia eandem, sed inadæquatè at-
tingens, prior illa erit infinita terminativè, non
verò posterior, si infinitatis prædicatum non at-
tingat.

Concedimus ulterius visa Deitate, connatu-
ralem esse exigentiam ut videantur & personali-
tates, tanquam termini itemque attributa,
sed negamus id necessariò fieri.

Concedo intelligibilitatem, objecti fundari
in tota entitate, hoc sensu, quòd nihil sit in illo,
quod non sit intelligibile; sed non fundatur in
tota entitate, hoc sensu, ut non possit nosci quin
noscat & aliud. Unde potest aliquid imme-
diatè in seipso videri, sed in seipso inadæquatè
sumpto, adeoque cum præcisione.

NOTO 4. Illam visionem fore distinctam
specie à visione quæ de facto datur. Ratio,
quia aliud esset specie objectum huius, & aliud
specie objectum illius: immo nec esset illa præ-
dicta visio completè formaliter beatificativa;
quæ nondum intelligeret & possideret opti-
mum intelligibile: immo si attingeret illa notitia
illas rationes communes, eà nullo modo sunt
beatificativæ. Ratio est, quia beatificativum,
nihil potest esse nisi intuitio, & amor summi bo-
ni; rationes autem communes, non sunt sum-
mum bonum.

NOTO 5. Visio attingens in Deo essentiam
illius Divinam, seu Deitatem; quamvis non at-
tingeret personas, esset æquivalenter, licet ut
tota, non completè formaliter beatificata. Ra-
tio, quia ipsa essentia æquivaleret perfectione, tri-
bus personis; immo est ratio primaria excellen-
tiarum: Ergo & cognitio illius æquivalenter
est beatificativa, & æquivaleret cognitioni per-

sonarum. Si autem non attingeret Deitatem,
non esset beatificativa; quia non videret sum-
mum bonum.

DIFFICULTAS II.

De Objecto visionis secundario.

PRÆMITTO 1. *Videri in Deo creaturas.* Do-
cuit hoc Aug. in l. 4. ad literam de Gen. c.
21. usque ad 31. ubi cap. 23. inquit; *Multum quippe
interest inter cognitionem rei cujuscunque in verbo
Dei, & cognitionem in natura illius, ut illud, meritò
ad diem pertineat, hoc ad vespertam.* Unde Theo-
logi notitiam creaturarum in illismet ipsis ap-
pellant vespertinam, priorem matutinam. Ra-
tio etiam præmissi potest haberi, ex dictis suprà;
si enim Deus potest in se videre, & noscere crea-
turas, cur etiam id creaturis non concedatur, ut
seipsas in Deo videant.

PRÆMITTO 2. *Non posse scholasticè disputa-
ri, quasnam creaturas videant Beati in Deo?* Con-
sentiunt Auctores, quòd non ignorent ea, quæ
in hac vita conabantur scire; id enim pertinet
ad cumulum beatitudinis: Noscent etiam archi-
tecturam mundi, pars enim appetit, sui totius,
perfectionem nosse; noscunt item spectantia ad
suum officium; & ita Patriarchæ Ordinis no-
scent facta sui Ordinis. Vide Less. L. 2. de sum.
Bono c. 9.

PRÆMITTO 3. *Hoc esse in presenti maximè
disputabile; An omnes possibiles creaturæ possint vi-
deri in Deo?* Thomistæ negant, licet concedant,
quòd Christus D. de facto futura per totam æ-
ternitatem noscat. Sed id possibile esse docent
Scotistæ, Meracius, Herizæ, Quiros d. 32. n. 10.
Jof. Aug. q. 12. a. 8. n. 40.

DICENDUM est; *Non implicare contradic-
tionem, ut videantur in Deo omnes possibiles creaturæ:*
Quæ enim implicantia? Tota probatio stat in
solutione argumentorum.

OBJICITUR 1. Talis visio & esset finita; quia
infinitum repugnat; & non esset finita, quia visio
plurium & plurium, est perfectior præ visione
pauciorum: Ergo visio infinitorum, erit infinita.
Idem sic proponitur. Talis cognitio attingeret
omnia possibilia, ergo esset inter omnes cog-
nitiones suprema, nec posset excedi, ergo esset in-
finita.

RESPONDETUR 1. Retorq. arg. de Chri-
sto D. noscente futura tota æternitate, quæ sunt
infinita. Rursus de cognitione, quæ non im-
plicat, omnium partium proportionalium.

RESPONDETUR 2. Secundum dicta suprà;
illam notitiam terminativè fore infinitam, non
verò entitativè.

RESPONDETUR 3. Cognitionem plurium
& plurium, non esse hoc ipso intensivè vel enti-
tativè perfectiorem; nec bene inferitur ex plura-
litate objecti, major excellentia cognitionis,
quod videre est in cognitionibus diversis ordinis;
S quia

R. P.
H. M. LOD
NOWSKI
Bm. de Z.
VI

quia perfectior est notitia, quā Angelus noscit unitatem, quā quā bos, videt totam sylvam. Id etiam est in cognitionibus ejusdem ordinis. nam una demonstratio de uno objecto potior est mille opinionibus de centenariis objectis. Rursus non est major infinitas Divinæ essentiae secundum respectatā, quā omnium possibilium; & tamen prior illa notitia, non trahit secum infinitatem; Ergo nec trahet posterior. Immo nec in lumine concurrente ad talem notitiam ponenda erit entitativa infinitudo; sicut nec in lumine gloriæ præsentante Deum, nec in lumine, quod habet Christus D. ad noscenda futura tota æternitate.

OBJICITUR 2. Si possibile esset visio omnium possibilem, videret etiam seipsam perpetuò duraturam; si videret seipsam perpetuò duraturam, videret se nunquam etiam divinitus desitutam, quod falsum est. Seq. probatur, quia inter alia possibilia, videret possibilem actum scientiæ, vel fidei supernaturalis, qui dicat; Hæc visio erit æterna, qui actus, quia erit supernaturalis falsus esse non poterit; falsificaretur autem si objectum illius desineret. Hoc argumento utitur Lugo d. 19. de Incarn. S. 1. eique respondet tota Disp. 33. Quiros: Quibus missis

RESPONDETUR, quod actus ille supernaturalis, qui diceret duraturam esse visionem æternam, diceret illam duraturam æternam eo modo, quo est duratura, aliàs falsò diceret; modus autem quo esset duratura est, si Deus velit, consequenter non ligabit Deo manus, ne oppositum velit: unde non nisi ex suppositione illius decreti, durationem habebit. Quamvis autem concedatur, quod visio naturā suā sit incorruptibilis non sequitur, quod essentialiter petat durare in æternum; sicut nec idem sequitur ex incorruptibilitate Angelorum. Habet quidem proportionem & exigentiam, ne formetur decretum de illius corruptione, sed non habet exigentiam indispensabilem, & cui Deus contravenire non possit. Ad ea quæ opponit huic responsioni Quiros: solvenda

ADDO. Quod Creatura essentialiter immortalis requireret quidem decretum Divinum in ordine ad primam sui productionem, sed non requireret ad sui conservationem; visio autem, de quā hîc, requireret etiam hoc posterius decretum.

OBJICITUR 3. Si possibile foret visio omnium possibilem, illa visio videret seipsam, & non videret; non videret quidem; quia nulla cognitio potest videre seipsam; videret autem, quia esset inter possibilia.

RESPONDETUR ex Anim. eandem in re cognitionem, licet sub diversâ formalitate, posse seipsam videre.

OBJICITUR 4. Non potest communicari cuiquam, ut eosdem terminos habeat suæ po-

tentia quos omnipotentia; Ergo nec communicari scientia, quæ extendatur ad eosdem cum Deo terminos.

RESPONDETUR. Neg. Conf. disparitas, quia nihil potest producere seipsam primò, & tamen illud ipsum, potest producere omnipotentia; Ergo jam non idem erunt utriusque termini; non est autem absurdum, ut aliquis seipsum sciat.

OBJICITUR 5. Omnia possibilia sunt indeterminata; Ergo per determinatam visionem videri non possunt.

RESPONDETUR in primis retorq. arg. de notitia futurorum in Christo D. Deinde omnia possibilia falsum est, quod sint indeterminata quoad entitatem; hinc & nosci poterunt; licet sint indeterminata, hoc est, non exhaustibilia per finitas mensuras, & non tot, quin plura.

QVÆSTIO III.

De Inæqualitate, & Æqualitate visionis.

PRÆMITTO 1. *Inæqualitas, vel æqualitas visionis potest attendi, primò circa inæqualitatem, vel æqualitatem visionis intensivam, vel circa æqualitatem, vel inæqualitatem extensivam.* Intensiva est, quando unum idemque objectum, æquali, vel inæquali intensione attingitur. Extensiva est, quando plura vel pauciora objecta attinguntur. Secundo æqualitas & inæqualitas potest attendi circa objecta tam increata, quā creata in Deo visa. Supponit hoc præmissum, quod unum idemque objectum possit majori, & minori claritate percipi, ut melius, percipiunt exercitati demonstrationem, quā incipientes.

PRÆMITTO 2. *Inæqualitatem visionis non posse præcisè haberi respectu Dei visi;* hîc enim ab omnibus videtur, sed debet haberi ratione intensivæ, vel extensivæ.

PRÆMITTO 3. *De factò dari inæqualitatem visionis beatæ.* Ita S. Paulus 1. Cor. 13. & 15. & 16. & 2. Cor. 9. Item Flor. in literis unionis. Nec in oppositum est parabola de denario diurno, æque primis ac novissimis dato; quia non est necesse, ut in omnibus similitudo teneat: tenet in hoc, quod omnibus detur beatitudo essentialis, sicut denarius. Difficultas stat in hoc, unde desumatur hæc Inæqualitas?

DICENDUM 1. *Actus visionis à perfectiori potentia elicitos, esse perfectiores entitativè, præ actibus imperfectioris potentia.* Potest pro hac sententia citari Scotus, Duran. Palud. Lessius, Mol. apud Mart. d. 8. n. 61.

PROBATUR 1. quia si intellectus perfectior non produceret perfectiorem entitativè actum visionis, & haberet vim inchoatam ad eandem,

namque, ut supponitur; & non haberet, quia secundum illam vim non concurreret, planeque nulla esset, ac si non esset; siquidem secundum illam non operaretur: quod ipsum prob. Si enim concurreret cum dicta vi inchoata, concurreret cum vi dandi speciem proportionatam actui; & sicut cum concurrat plenā vi dat plenē, & solus perfectiorem entitatem suo actui, ita cum concurrat cum vi inchoata, concurrat cum vi inchoatē dandi speciem proportionatam. Deinde, quando intellectus concurrat secundum vim inchoatam non ad materiale, sed ad spirituale notitiam concurrat; Ergo etiam cum concurrat ad visionem secundum inchoatam potentiam, producat perfectiorem, & proportionatam sibi actum quoad dignitatem Entis. Et sane Basilii obicit, id asseri debet, ut intellectus servata hac conditione agendi, producat actum, ut ita melius ostendatur, perfici à supernaturalibus naturalia.

RESPONDEBIS. Per vim inchoatam non debet intelligi aliud, quàm quòd similes suo modo ponat actus naturales.

CONTRA est, si similes suo modo ponit actus naturales, ergo cum ponat in ordine naturali entitates perfectiores, etiam in ordine supernaturali ponet entitates, intra ordinem supernaturalem, perfectiores.

PROBATUR 2. Actus naturales potentia
perfectioris sunt perfectiores entitativè; Ergo
actus visionis positus à potentia perfectiori,
est perfectior quoad entitatem. Ant. prob.
Tum, quia id offendit inductio, nam intellectio
Angelica præ humana, hæc præ materiali &c.
est perfectior. Tum, quia potentia saltem se-
cundò essentialiter est ad actus, ergo potentia
perfectior saltem secundò essentialiter, est ad a-
ctus entitativè perfectiores; sicut enim se habet
simpliciter ad simpliciter, ita tale ad tale. Tum,
quia perfectionem potentia arguimus ex perfe-
ctione entitativa actuum. Conf. prob. Tum,
quia illa elevatio quamvis perficiat intellectum,
tamen non destruit naturam illius, & vim in-
doleatam; Ergo si natura illius potentia nata est
talem in specie entitativa actum producere, e-
tam elevata produceret. Tum, quia Eleva-
tio non obest, quo minus adhuc ille actus sit vi-
talis vitalitate, quam aliàs haberet, quæ trahit
perfectionem illum gradum Entis &c.

PROBATUR 3. à pari. Actus fidei Divinæ,
elicitus ab Angelis viatoribus, fuit perfectior
essentiativè, ab actu fidei elicitò ab homine, ut
concedunt oppositi; Ergo idem dicendum de
visione.

RESPONDEBIS I. cum Lugo. Intellectus
quicumque elevatur ad visionem quâ formaliter
intellectus est, adeoque non ut humanus, vel ut
angelicus: at verò species naturalis, elevatur ad
intellusum fidei, quâ hujus, vel illius species, ad-

coque quâ perfectior, vel imperfectior est: sic v. g. si Deus elevaret duos calamos aureos, unum bene, alterum malè aptatum, utrumque tamen ad formandoſ characteres aureos, tunc melior formaret perfectiores, alter rudes, uterque aureos; idque ideò, quia ſunt elevati ſecundùm quod apti fuerunt; idemque contingit dum elevantur ſpecies ad actum fidei: jam autem ſi aqua & vinum eleventur ad producendam gratiam, utrumque æqualiter produceret, quia elevata ſunt, quâ formaliter Ens, non quâ tale, vel tale Ens: & hoc modo elevatur intellectus humanus & Angelicus ad viſionem; quia viſio non poſtulat eſſe modo Angelico, vel humano, ſed ſupernaturali fieri.

CONTRA est. Tum, quia non fit elevatio speciei, & intellectus ad actum fidei, nisi secundum quod est talis intellectus; Ergo & ad visionem eodem modo fiet. Non exigit fides Theologica ut humano vel Angelico modo fiat, sed supernaturaliter, & tamen perfectior intellectus elicit perfectiorem actum fidei, ergo idem in presenti. Tum, quia non datur in creatis distinctio virtualis intrinseca; Ergo si intellectus elevatur, elevatur ut talis. Tum, quia redit quaestio: Cur intellectus in ordine ad visionem non ita elevatur, ut elevarentur duo calami inaequaliter aptati? De elevatione vini & aquae disparitas est, quia neutrum illorum habet vim inchoatam productionis gratiae, hinc ratione illius vis inchoata, utpote quae carent, non habent titulum determinandi sibi speciem entitativam; Intellectus autem elevatur secundum vim inchoatam.

RESPONDET 2. Arriaga. Non tenet à particulari ad universale consequentia; Particulare autem est à causâ perfectiori perfectiorem produci effectum, nec est necesse aliam disparitatem reddere, quàm reducere id in propriam naturam speciei impressæ, quæ si sit perfectior, & eleveur, perfectiorem actum producit. Directè etiam disparitatem dat, quia Deus non elevat intellectum ad actum fidei, nisi ad similitudinem actus naturalis fidei, qui tunc haberetur, & supponitur futurus perfectior; intellectus autem noster non elevatur ad visionem Dei, dependenter ab actu naturali, sed dependenter à meritis.

CONTRA est. Tum, quia non ostendit rationem, cur dicta consequentia non sit una ex istis, Petrus est animal rationale, ergo & omnis homo. Tum, quia nego hoc esse particulare in actu fidei, sed esse universale in omni actu vitali. Tum, quia dicam etiam esse de natura intellectus, ut perfectior perfectiorem entitativè producat visionem. Tum, quia elevat Deus ad actum fidei proportionatè ad actum naturalem; Ergo eodem modo elevabit ad visionem proportionatè ad perfectionem intellectus.

S 2

tellectus. Tum, quia quamvis intellectus elevetur secundum proportionem meritum ad dignitatem formalem intensivam, extensivam &c. visionis, non tamen dependenter à meritis, elevatur, ad dandam hanc speciem vitalitatis actui.

DICENDUM est 2. *Diversas esse specie extrinseca visiones ratione diversorum objectorum.* Ratio, ab objectis enim, etiam alii actus specificantur.

OBJICITUR 1. ex Arriaga, Sol est multo perfectior quam ignis, & tamen producit calorem ejusdem speciei cum calore ignis; Ergo idem dicendum de visione.

RESPONDETUR. Ant. fortè esse dubium. Sed & disparitas est; quia cum calor non determinet sibi certum principium, nec deposcet ut secundum perfectionem principii perfectior ponatur; jam autem visio Dei profecta ab intellectu Angeli, deposcit non nisi intellectum Angelicum; quod negat quidem Arriaga, sed immerito, præcipue cum in nostris principiis intellectio, consequenter & visio, non producatur actione intermedia. Deinde posset etiam in principiis Arriaga actus fidei elicited ab hac specie, produci ab alia, & tamen perfectior producitur à perfectiori specie; Ergo idem dicendum de visione.

OBJICITUR 2. Intellectus concurret ad visionem per potentiam obedientialem; hæc autem est æqualis, in omnibus Intellectibus.

RESPONDETUR. Retorq. arg. de fide, de actu prudentiæ supernaturalis digniori, præ actibus supernaturalibus voluntatis: directe autem distinguitur Major. Intellectus concurret ad visionem per potentiam obedientialem; hoc est non habet vim completam nisi adjuvetur principio elevante, Conc. Major. concurret per potentiam obedientialem, hoc est non concurrendo secundum vim suam inchoatam. Nego Majorem. Unde ulterius dico; Formalem inæqualitatem sequi merita, sed non inæqualitatem in ratione specifica Entis.

OBJICIT 3. Petrus à S. Joseph hinc c. 9. Gloria responder gratiæ; at hæc est ejusdem speciei in omnibus Beatis.

RESPONDI jam immediate: Gloriam non nisi formaliter acceptam respondere gratiæ; & quamvis omnes intellectus eleventur per lumen ejusdem speciei, quia tamen id quod elevatur secundum vim suam inchoatam non est ejusdem speciei, nec actus erunt æquales; consequenter dico visionem perfectam, secundum conditionem materialem, & entitativam ab alia æquari non posse, sicut nec Intellectio Angelica ab humana, licet possit æquari quoad esse formale, claritatem &c.

DICENDUM 3. *Quod principium effectivum inæqualis intensiōis debeat referri in lumen gloriæ:* non enim potest referri in ipsum intellectum, alias infimus Angelus intensius videret præ Beatissimam; non in ipsum objectum quia hoc non intendit, sed terminat; Ergo in lumen gloriæ; in quid enim aliud? sed extensiva inæqualitas, debet referri in Deitatem; hoc enim innuit, illa phrasis dum appellatur Deitas speculum voluntarium: & si hoc referretur in lumen gloriæ, quoties de novo vellet Deus aliquid in se manifestare Beato, deberet mutare lumen, vel novum addere, quod est multiplicare Entia. *Ad solvendas Objectiones*

NOTO. Sicut intellectus, quamvis sit potentia necessaria, non omnia noscit; sic nec lumen gloriæ; hoc autem complementum, est, applicans sese illi objectum, quod est Deitas; quæ omnes quidem res æqualiter repræsentat, sed non nisi, si velit. Ut autem transeat ad esse volentis, intervenit vel æquivalentia actus in Divina voluntate, vel mutatio extrinseca in creatis, hoc est apparentia creaturæ. Quando autem S. Thom. negat diversitatem visionum summi ex objecto gloriæ, loquitur de diversitate secundum intensiōem.

Quæri solet. *An de facto in hac vita visus fuerit Deus à creaturâ?* Negat Mol. Suar. Vasq. Gran. Amicus propter illum locum, *Deum nemo vidit unquam.* Suar. & Vasq. excipiunt Beatissimam, dicuntque illam videri esse essentiam Dei, sed non ante Incarnationem Verbi. Moyse, & S. Paulo tribuit illam Duran. Sotus, Scotus, S. Thomas, & Aug. Alii tribuunt aliis SS. posset tribui & nostro S. Patri in visione Manresanâ.

